

پیشنهادهای اصلاحی برنامه هفتم توسعه

دفتر اول: آب

غدير

گروه سرمایه گذاری

پژوهشکده سیاستگذاری دانشگاه صنعتی شریف

به نام خداوند جان و خرد

کزین برتر اندیشه برنگذرد

از امام علی (ع) نقل شده است که "أَمَارَاتُ الدُّوْلِ إِنْشَاءُ الْحَيْلِ".

بقای مناصب و دولت‌ها مربوط به برنامه‌ریزی و چاره‌اندیشی در امور است.

این نگاه بیانگر آن است که برنامه‌ریزی درست که منجر به ترسیم عقلانی و منطقی آینده گردد، امری است که آن را می‌توان هم‌تراز با بقاء آن شاکله پنداشت. در میان کشورهای دنیا نیز اگر به ژاپن نگاه کنیم می‌بینیم که گرچه از لحاظ منابع طبیعی کشوری است بسیار فقیر چنان که انگار چون در انتهای کره خاک قرار گرفته است سهمی از منابع و ذخایر طبیعی به ایشان نرسیده است. لکن همین کشور بعد از نابودی در جنگ جهانی دوم و در طی دهه‌های اخیر همواره یکی از ده اقتصاد برتر دنیا بوده و امروز به کمک فناوری‌های پیشرفته خود در حوزه بازیافت بخش عمده ای از نیازهای اولیه و معدنی خود را از این طریق تأمین می‌نماید. در این کشور ضرب المثلی رایج است که می‌گوید اگر جایی مشکلی هست تنها با برنامه‌ریزی درست می‌توان آن را حل کرد.

وضعیت اقتصادی و تحمیل تحریم‌های سخت، کشور را در شرایطی قرار داده که آنچه در قالب برنامه توسعه هفتم در حال تدوین است میتواند نقطه فراز یا خدای نکرده فرود اقتصادی کشور گردد. فرامین مقام معظم رهبری (مدظله العالی) نیز به ویژه در حوزه اشتغال، معیشت، مسکن از یکسو و رشد اقتصادی، مهار تورم، تولید دانش بنیان،... از سوی دیگر جملگی در طول سال‌های اخیر مضمونی اقتصاد پایه داشته اند. اقتصاد نیز وابسته به نرخ رشد سرمایه‌گذاری مولد، رشد تولید و نیروی کار ماهر است و لازمه‌ی همه‌ی این‌ها ثبات، شفافیت و تدبیر در امور و قوانین می‌باشد. بروز و ظهور تمامی موارد فوق برای بازه‌ی زمانی پنج سال پیش رو در قانون برنامه‌ی توسعه هفتم کشور تجلی می‌یابد.

این امر گروه سرمایه‌گذاری غدیر را بر آن داشت تا در راستای انجام وظیفه‌ی اجتماعی خود با همکاری دانشگاه صنعتی شریف و دعوت از صاحب نظران و برگزاری جلسات متعدد کارشناسی و استماع نظر متخصصان امر در موضوعات آب، انرژی، حمل و نقل، صنعت و معدن، کشاورزی، و محیط زیست پیشنهادهایی را جهت ارائه به مجلس محترم شورای اسلامی تهیه نماید. جا دارد تا از زحمات همه‌ی عزیزانی که در این راه با صرف زمان زیاد اما در مدتی کوتاه ما را یاری نمودند سپاسگزاری نمایم و امیدوارم نتیجه کار مورد رضایت پروردگار متعال و مورد استفاده نمایندگان محترم مردم قرار گیرد.

مازیار حسینی

مدیرعامل گروه سرمایه‌گذاری غدیر

پیشرفت یا اصطلاحاً «توسعه»، مفهومی است که دهه‌ها و بلکه صدها سال است به طور جدی به ادبیات سیاسی کشورها ورود کرده و فعالیت‌های کشورها در شئون مختلف حکمرانی را جهت‌دهی کرده است. تنوع نگاه‌ها به امر پیشرفت که آن‌ها را در نظریات متنوع حوزه توسعه می‌توان مشاهده کرد، موجب شده پیشرفت بیش از آن‌که امری آفاقی باشد، امری انفسی البته در مقیاسی بزرگ و ناظر بر کلان کشورها تلقی گردد؛ این بدان معنی است که هر کشوری می‌بایست با ارزیابی جنبه‌های مختلف، نسخه ویژه‌ای برای پیشرفت خود تدوین نماید که این نسخه هم در کلان و هم در اجزاء، متفاوت از نسخ حتی موفق سایر کشورهاست. تنوع نگرش‌ها به پیشرفت، امری بذات مذموم هم نیست، بلکه می‌توان بدان با نگاه الهام بخشی نیز نگاه کرد، بدین ترتیب که تجارب کشورهای مختلف در حوزه توسعه و پیشرفت، با نگاهی انتقادی نگریسته شده و با به‌گزین کردن تجارب موفق و چیدمان صحیح و صد البته بومی‌سازی آن‌ها، اسناد راهبردی میان‌مدت پیشرفت یا همان برنامه‌های توسعه را تدوین نمود.

توسعه نیز نظیر هر امر دیگری نیازمند برنامه‌ریزی است؛ هم در کوتاه مدت، هم در میان مدت و هم در بلند مدت. تدوین برنامه‌های توسعه، اساساً دو کارکرد کلیدی دارند. نخست این‌که با توجه ویژه به آمایش توانمندی‌های سرزمینی و انسانی، اهداف مشخصی را که از حالت کیفی به مقیاس‌های کمی شده بدل شده، تعریف نمایند تا به دنبال آن، همه فعالیت‌های اجزای کشورها، برای تحقق آن اهداف، هماهنگ یا بازتنظیم شوند. دومین کارکرد برنامه‌های توسعه، پیش‌بینی اقداماتی برای جلوگیری از تبعات منفی توسعه است، تبعاتی که در یک چرخه علی و معلولی می‌تواند توسعه را دستخوش کندي، توقف یا حتی روند معکوس بازگشت به عقب نماید.

در کشور ما، از سال ۱۳۶۸، تدوین و اجرای قوانین برنامه توسعه به عنوان برنامه‌های میان مدت در دستور کار قرار گرفتند و پس از ابلاغ سند چشم‌انداز بیست‌ساله جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴ به عنوان یک برنامه بلند مدت، تدوین برنامه‌های توسعه نیز سمت و سویی جدید گرفته و متأثر از سند چشم‌انداز، متمرکزتر از پیش به امر برنامه‌ریزی میان مدت پرداختند. علی‌رغم تمام کاستی‌های که امروز با نگاهی به برنامه‌های توسعه پیشین می‌توان شناسایی کرد، باید اذعان داشت که اکنون تجربه ارزنده‌ای از برنامه‌ریزی بلند مدت و میان مدت در دسترس ما قرار گرفته که می‌بایست در تدوین چشم‌انداز آتی و برنامه‌های توسعه ذیل آن، متبلور شود. امری که چند سال پیش رو در طول دوره اجرای برنامه هفتم توسعه را بسیار مهم و سرنوشت‌ساز می‌کند.

سید رضا میرنظامی
رئیس پژوهشکده سیاستگذاری دانشگاه صنعتی شریف

۰	آب
۳۱	انرژی
۵۰	حمل و نقل
۶۴	صنعت و معدن
۷۵	کشاورزی
۸۹	محیط زیست

گذشت زمان و تغییر نگاه به آب از منبعی بی‌پایان و در اختیار همگان به یک سرمایه محدود و نیاز حفاظت و صیانت و همچنین جایگاه و نقش منابع آب در توسعه متوازن و پایدار بخش‌های مصرف‌کننده در تعامل با محیط‌زیست، ضرورت نگرش دقیق، جامع و فرابخشی به مسأله آب را در اسناد و قوانین بالادستی اجتناب‌ناپذیر می‌سازد. در متن پیش رو، تلاش گردیده با ارائه برخی پیشنهادها به تقویت رویکرد جامع، کارآمد، شفاف و مبتنی بر حفاظت پایدار منابع آب در برنامه هفتم توسعه کشور کمک شود. امید است این پیشنهادها که به پشتوانه همراهی و مشارکت جمعی از خبرگان، متخصصان و دغدغه‌مندان حوزه آب تدوین گردیده، بتواند نقش مفید و موثری در ارتقای محتوای برنامه ایفا نماید.

متن لایحه (فعلی)

ماده ۳۷- در اجرای بند هفتم سیاست‌های کلی برنامه و به‌منظور تحقق اهداف کمی زیر مطابق با احکام این فصل، اقدام می‌شود.

جدول شماره (۸)- اهداف کمی سنجه‌های عملکردی نظام مدیریت یکپارچه منابع آب

سنجه عملکردی	واحد متعارف	هدف کمی در پایان برنامه
منبع تأمین آب سطحی	میلیارد متر مکعب	۴۳/۴
منبع تأمین آب زیرزمینی	میلیارد متر مکعب	۳۶/۷
منبع تأمین آب‌های غیرمتعارف (آب دریا و پساب)	میلیارد متر مکعب	۱/۷۷۴
کشاورزی	درصد	۱۸/۳
شرب	درصد	۸/۲
صنعت	درصد	۴۷/۲
جبران تراز آب	میلیارد متر مکعب	۱۵

متن پیشنهادی (مقایسه‌ای)

ماده ۳۷- الف- در اجرای بند هفتم سیاست‌های کلی برنامه و به‌منظور تحقق اهداف کمی زیر مطابق با احکام این فصل، اقدام می‌شود.

جدول شماره (۸)- اهداف کمی سنجه‌های عملکردی نظام مدیریت یکپارچه منابع آب

سنجه عملکردی	واحد متعارف	هدف کمی در پایان برنامه
منبع تأمین آب سطحی	میلیارد متر مکعب	۴۳/۴
منبع تأمین آب زیرزمینی	میلیارد متر مکعب	۳۶/۷
منبع تأمین آب‌های غیرمتعارف (آب دریا و پساب)	میلیارد متر مکعب	۱/۷۷۴
کشاورزی	درصد	۱۸/۳
شرب	درصد	۸/۲
صنعت	درصد	۴۷/۲
جبران کسری تأمین نیاز زیست‌محیطی و کسری آبخوان‌ها تراز آب	میلیارد متر مکعب	۱۵

ب- دولت مکلف است به منظور ایجاد شرایط پایدار در حوضه‌های آبریز با رعایت به‌هم‌پیوستگی کمی و کیفی منابع آب، ظرفیت تجدیدشوندگی و به‌هم‌پیوستگی منابع آب سطحی و زیرزمینی و با لحاظ شرایط تغییر اقلیم، متعادل نمودن منابع و مصارف آب، حفاظت و احیای رودخانه‌ها و تالاب‌ها، امنیت آبی و غذایی و رعایت ملاحظات آمایش سرزمین، نسبت به تهیه لایحه قانون آب و ارسال آن به مجلس شورای اسلامی تا پایان سال اول برنامه، اقدام نماید.

ج- وزارت نیرو مکلف است برنامه منابع و مصارف آب را به‌صورت سالانه و به تفکیک حوضه‌های آبریز درجه دو و استانی با لحاظ ظرفیت آبی و شرایط آب و هوایی و در چارچوب اولویت‌های مصرف، تهیه نموده و به تصویب شورای عالی آب برساند. دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط موظف‌اند بر اساس برنامه مصوب، نسبت به تدوین برنامه‌های عملیاتی خود به منظور مدیریت مصرف در سطح حوضه آبریز و یا استان اقدام نمایند. نظارت بر حسن اجرای این بند بر عهده وزارت نیرو می‌باشد.

متن پیشنهادی نهایی

ماده ۳۷- الف- در اجرای بند هفتم سیاست‌های کلی برنامه و به‌منظور تحقق اهداف کمی زیر مطابق با احکام این فصل، اقدام می‌شود.

جدول شماره (۸)- اهداف کمی سنجه‌های عملکردی نظام مدیریت یکپارچه منابع آب

هدف کمی در پایان برنامه	واحد معیار	سنجه عملکردی
۴۴٫۴	میلیارد متر مکعب	منبع تأمین آب سطحی
۳۶٫۷	میلیارد متر مکعب	منبع تأمین آب زیرزمینی
۱۷۷۴	میلیارد متر مکعب	منبع تأمین آب‌های غیرمتعارف (آب دریا و یساق)
-۱۸٫۳	درصد	کشاورزی
۸٫۳	درصد	شرب
۴۷٫۲	درصد	صنعت
۱۵	میلیارد متر مکعب	چران کسری تأمین نیاز زیست‌محیطی و کسری ایخوان‌ها

ب- دولت مکلف است به منظور ایجاد شرایط پایدار در حوضه‌های آبریز با رعایت به‌هم‌پیوستگی کمی و کیفی منابع آب، ظرفیت تجدیدشوندگی و به‌هم‌پیوستگی منابع آب سطحی و زیرزمینی و با لحاظ شرایط تغییر اقلیم، متعادل نمودن منابع و مصارف آب، حفاظت و احیای رودخانه‌ها و تالاب‌ها، امنیت آبی و غذایی و رعایت ملاحظات آمایش سرزمین، نسبت به تهیه لایحه قانون آب و ارسال آن به مجلس شورای اسلامی تا پایان سال اول برنامه، اقدام نماید.

ج- وزارت نیرو مکلف است برنامه منابع و مصارف آب را به‌صورت سالانه و به تفکیک حوضه‌های آبریز درجه دو و استانی با لحاظ ظرفیت آبی و شرایط آب و هوایی و در چارچوب اولویت‌های مصرف، تهیه نموده و به تصویب شورای عالی آب برساند. دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط موظف‌اند بر اساس برنامه مصوب، نسبت به تدوین برنامه‌های عملیاتی خود به منظور مدیریت مصرف در سطح حوضه آبریز و یا استان اقدام نمایند. نظارت بر حسن اجرای این بند بر عهده وزارت نیرو می‌باشد.

دلایل و ملاحظات ویژه

با گذشت زمان و تغییر نگاه به آب از منبعی بی‌پایان و در اختیار همگان به یک سرمایه محدود و نیازمند صیانت و همچنین جایگاه و نقش منابع آب در توسعه متوازن و پایدار بخش‌های مصرف‌کننده و در تعامل با محیط زیست، ضرورت تدوین قانونی جامع که برطرف‌کننده کاستی‌های قانون توزیع عادلانه آب باشد و همچنین بتواند ابزاری موثر برای اعمال حاکمیت کارآمد بر منابع آب باشد، بیش از پیش نمایان شده است. به عبارت دیگر با سپری شدن نزدیک به چهار دهه از زمان تصویب قانون توزیع عادلانه آب، تحولات اقلیمی و هیدرولوژیکی از یک سو و افزایش شدید بهره‌برداری منابع آب از سوی دیگر چنان شگرف بوده است و مناسبات اقتصادی و اجتماعی حول موضوع منابع آب را چنان دستخوش تغییر نموده است که در حال حاضر "توزیع عادلانه آب" نه تنها اصلی بنیادین برای قانون آب به شمار نمی‌رود بلکه به واسطه عدم لحاظ ملاحظات محیط زیستی و حقوق بین‌نسلی می‌تواند یک خطای راهبردی تلقی شود.

با توجه به توضیحات فوق و نظر به تغییر و تحولات گسترده بخش آب در دهه‌های اخیر و تغییر رویکردهای کلان بخش آب از نگرش "توزیع عادلانه آب" به "حفاظت پایدار منابع آب" و ورود مفاهیم، موضوعات و چالش‌های جدیدی نظیر مدیریت به‌هم‌پیوسته منابع آب، دیپلماسی و حقوق بین‌الملل آب، امنیت آبی و غذایی، آب مجازی، استفاده از آب‌های نامتعارف و آب دریا، انتقال آب بین حوضه‌ای، فرونشست و پیامدهای ناشی از بهره‌برداری بی‌رویه از منابع آب زیرزمینی، سازگاری با تغییر اقلیم، خشک شدن تالاب‌ها و دریاچه‌ها و... ضرورت تدوین قانون جامع، کارآمد و به‌روز جهت پاسخ به این موضوعات و چالش‌ها اجتناب‌ناپذیر می‌نماید. در این راستا، ضروری است دولت اقدامات لازم را جهت تدوین قانون آب تا پایان سال اول برنامه هفتم توسعه به انجام برساند.

همچنین، با توجه به رویکرد سازگاری با تغییر اقلیم و نوسانات منابع آبی در سال‌های مختلف بر اساس وقوع شرایط خشکسالی، سال‌های آبی نرمال و ترسالی، پیشنهاد می‌شود که سازوکار مناسبی جهت تطبیق منابع و مصارف سالانه آب در سطح حوضه‌های آبریز و استان‌ها از طریق تدوین و اجرای برنامه سالانه منابع و مصارف آب و ابلاغ آن به دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط اندیشیده شود. در این صورت، اقدامات و برنامه‌های عملیاتی دستگاه‌های ذی‌ربط با در نظر گرفتن ظرفیت آبی و شرایط آب و هوایی و میزان منابع آب قابل برنامه‌ریزی به صورت سالانه تدوین گردیده و میزان برداشت از منابع آب سطحی و زیرزمینی و الگوی کشت و... متناسب با برنامه سالانه منابع و مصارف آب تعیین خواهد شد.

آب

متن پیشنهادی (مقایسه‌ای)

ماده ۴۲- وزارتخانه‌های امور خارجه و نیرو با هماهنگی شورای عالی امنیت ملی کشور مکلف‌اند سند دیپلماسی جامع آب کشور را تهیه و تدوین نمایند. این سند شامل راهبردها و اهداف کلان عملیاتی برای کشورهای هدف (به تفکیک) در طول برنامه هفتم توسعه می‌باشد و در این راستا تا پایان سال اول برنامه، کمیته‌ای مرکب از اعضای شورای عالی آب تشکیل و سند آن به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

متن لایحه (فعلی)

پیشنهاد الحاقی

متن پیشنهادی نهایی

ماده ۴۲- وزارتخانه‌های امور خارجه و نیرو با هماهنگی شورای عالی امنیت ملی کشور مکلف‌اند سند دیپلماسی جامع آب کشور را تهیه و تدوین نمایند. این سند شامل راهبردها و اهداف کلان عملیاتی برای کشورهای هدف (به تفکیک) در طول برنامه هفتم توسعه می‌باشد و در این راستا تا پایان سال اول برنامه، کمیته‌ای مرکب از اعضای شورای عالی آب تشکیل و سند آن به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

دلایل و ملاحظات ویژه

بررسی و توجه به موقعیت جغرافیایی و سیاسی کشور و نیز وضعیت حوضه‌های آبریز رودخانه‌ها و آب‌های مشترک حاکی از آن است که بسیاری از مناطق مسکونی، صنعتی و کشاورزی در مناطق مرزی و حتی غیرمرزی، متأثر از فعل و انفعالات و چگونگی بهره‌برداری از این منابع آبی بوده و با توجه به افزایش مصرف آب و توسعه آبی، عدم مدیریت و بهره‌برداری نامناسب از منابع آب مشترک، به‌طور حتم می‌تواند زمینه‌ساز بحران‌های پیش‌بینی‌نشده‌ای گردد. با این وجود تاکنون موضوع منابع آب مرزی و مشترک و مسائل وابسته به آن مورد توجه شایسته مسئولین ذی‌ربط قرار نگرفته است. این مسأله در نهایت به درهم‌تنیدگی موضوع آب و دیپلماسی منجر شده و سبب می‌گردد که آب و مسائل وابسته به آن در روابط سیاسی کشورها وارد شده و در روابط آن‌ها نیز اثرگذار باشد. بنابراین نیاز است کشور برای نقش‌آفرینی براساس منافع ملی بلندمدت کشور از یک راهبرد منسجم درخصوص دیپلماسی آب کشور برخوردار باشد.

آب

متن لایحه (فعلی)

پیشنهاد الحاقی

متن پیشنهادی (مقایسه‌ای)

ماده ۴۰-

خ- استفاده از آب دریاها، با یا بدون نمکزدایی، مشروط به اجرای تمامی راهکارهای مدیریت مصرف و عدم امکان توسعه بهره‌برداری از منابع آب تجدیدپذیر برای تأمین نیازهای آبی حوضه آبریز و مبتنی بر وجود توجیهات فنی، اقتصادی، اجتماعی و محیط‌زیستی با در نظر گرفتن پایداری حوضه آبریز، به‌همپیوستگی کمی و کیفی منابع آب و الزامات آزمایش سرزمین، به شرح زیر مجاز است.

۱- استفاده از آب دریا بدون نمکزدایی صرفاً در مناطق ساحلی.
۲- نمکزدایی و انتقال آب دریا به مناطق غیرساحلی، صرفاً برای مصارف شرب و بهداشت و صنعت با تأیید شورای عالی آب.
۳- استفاده از آب دریا برای کشاورزی صرفاً در مناطق ساحلی به پیشنهاد وزارت نیرو و تأیید شورای عالی آب و بدون تأمین اعتبارات مالی توسط دولت.

تبصره- نمکزدایی آب دریا، با یا بدون انتقال، برای استفاده در مصارف صنعت، به پیشنهاد وزارت نیرو و پس از تأیید شورای عالی آب در خصوص انتقال آب، بدون تأمین اعتبارات مالی توسط دولت مجاز است. مسئولیت انجام کلیه مراحل طرح اعم از مطالعات، طراحی، اجرا و بهره‌برداری از طرح و تأمین اعتبارات مالی مورد نیاز، بر عهده بخش خصوصی و با نظارت دولت می‌باشد.

متن پیشنهادی نهایی

ماده ۴۰-

خ- استفاده از آب دریاها، با یا بدون نمکزدایی، مشروط به اجرای تمامی راهکارهای مدیریت مصرف و عدم امکان توسعه بهره‌برداری از منابع آب تجدیدپذیر برای تأمین نیازهای آبی حوضه آبریز و مبتنی بر وجود توجیهات فنی، اقتصادی، اجتماعی و محیط‌زیستی با در نظر گرفتن پایداری حوضه آبریز، به‌همپیوستگی کمی و کیفی منابع آب و الزامات آزمایش سرزمین، به شرح زیر مجاز است.

۱- استفاده از آب دریا بدون نمکزدایی صرفاً در مناطق ساحلی.
۲- نمکزدایی و انتقال آب دریا به مناطق غیرساحلی، صرفاً برای مصارف شرب و بهداشت و صنعت با تأیید شورای عالی آب.
۳- استفاده از آب دریا برای کشاورزی صرفاً در مناطق ساحلی به پیشنهاد وزارت نیرو و تأیید شورای عالی آب و بدون تأمین اعتبارات مالی توسط دولت.
تبصره- نمکزدایی آب دریا، با یا بدون انتقال، برای استفاده در مصارف صنعت، به پیشنهاد وزارت نیرو و پس از تأیید شورای عالی آب در خصوص انتقال آب، بدون تأمین اعتبارات مالی توسط دولت مجاز است. مسئولیت انجام کلیه مراحل طرح اعم از مطالعات، طراحی، اجرا و بهره‌برداری از طرح و تأمین اعتبارات مالی مورد نیاز، بر عهده بخش خصوصی و با نظارت دولت می‌باشد.

دلایل و ملاحظات ویژه

روند روزافزون توسعه و استفاده از واحدهای نمکزدایی به‌ویژه در مناطق کم‌برخوردار از منابع آب شیرین تجدیدپذیر، ضرورت بررسی ابعاد مختلف این رویکرد عرضه‌گرا و پیش‌بینی سازوکارهای مناسب قانونی برای این موضوع در اسناد بالادستی و قوانین مرتبط را بیش از پیش نمایان می‌سازد. نگرانی‌های محیط‌زیستی و تأمین انرژی موردنیاز این واحدها و عدم توجه کافی و مناسب به رویکردهای مدیریت تقاضا و افزایش بهره‌وری آب در بخش‌های مختلف، از جمله ابعاد چالش‌های مطرح در خصوص این واحدها است.

با توجه به خلأهای قانونی موجود در خصوص نمکزدایی و استفاده از آب دریاها، پیشنهاد می‌شود بند مذکور به احکام بخش آب اضافه شود.

متن لایحه (فعلی)

ماده ۴۰-

ح- انتقال آب بین حوضه‌های آبریز داخلی برای مصارف غیرشرب ممنوع است. تأیید تخصیص آب و اجرای طرح‌های انتقال آب شرب بین حوضه‌های آبریز و استان‌ها پس از طی مراحل فنی و تصویب در شورای عالی آب با لحاظ نمودن حقایق‌های محیط‌زیستی و حقایق‌های مبدأ خواهد بود.

متن پیشنهادی (مقایسه‌ای)

ماده ۴۰-

ح- انتقال آب بین حوضه‌های آبریز داخلی برای مصارف غیرشرب ممنوع است. تأیید تخصیص آب و اجرای طرح‌های انتقال آب شرب بین حوضه‌های آبریز و استان‌ها پس از طی مراحل فنی و تصویب در شورای عالی آب با لحاظ نمودن حقایق‌های محیط‌زیستی و حقایق‌های مبدأ خواهد بود.

انتقال آب بین حوضه‌های آبریز داخلی (درجه دو) صرفاً برای کمبود نیاز آب شرب و بهداشت انسان، بدون در نظر گرفتن سرانه نیاز آبی فضای سبز، و در راستای تضمین حق دسترسی به آب، مشروط به اجرای تمامی راهکارهای مدیریت مصرف در حوضه مقصد و تنها در صورت تأمین کلیه نیازهای اساسی حوضه مبدأ در شرایط موجود و آتی مبتنی بر الزامات آمایش سرزمین و وجود توجیحات فنی، اقتصادی، اجتماعی و محیط زیستی، پس از تصویب شورای عالی آب مجاز است. با تصویب شورای عالی آب در خصوص طرح‌های انتقال آب بین حوضه‌ای، حوضه‌های آبریز مبدأ و مقصد موظف‌اند با نظارت شورای عالی آب نسبت به تعیین روش‌های تقسیم عادلانه منافع خالص حاصل از اجرای طرح، تفاهم نمایند.

تبصره- تصمیم‌گیری در خصوص انتقال آب از حوضه‌های آبریز مرزی و مشترک خارج از شمول این بند بوده و با در نظر گرفتن ملاحظات ایفای حقوق مکتسبه سرزمینی، بهره‌گیری از ظرفیت‌های کشور و رعایت حسن همجواری با کشورهای همسایه، صرفاً با تأیید شورای عالی آب و بر اساس تصویب هیأت وزیران، انجام می‌پذیرد.

متن پیشنهادی نهایی

ماده ۴۰-

ح- انتقال آب بین حوضه‌های آبریز داخلی (درجه دو) صرفاً برای کمبود نیاز آب شرب و بهداشت انسان، بدون در نظر گرفتن سرانه نیاز آبی فضای سبز، و در راستای تضمین حق دسترسی به آب، مشروط به اجرای تمامی راهکارهای مدیریت مصرف در حوضه مقصد و تنها در صورت تأمین کلیه نیازهای اساسی حوضه مبدأ در شرایط موجود و آتی مبتنی بر الزامات آمایش سرزمین و وجود توجیحات فنی، اقتصادی، اجتماعی و محیط زیستی، پس از تصویب شورای عالی آب مجاز است. با تصویب شورای عالی آب در خصوص طرح‌های انتقال آب بین حوضه‌ای، حوضه‌های آبریز مبدأ و مقصد موظف‌اند با نظارت شورای عالی آب نسبت به تعیین روش‌های تقسیم عادلانه منافع خالص حاصل از اجرای طرح، تفاهم نمایند.

تبصره- تصمیم‌گیری در خصوص انتقال آب از حوضه‌های آبریز مرزی و مشترک خارج از شمول این بند بوده و با در نظر گرفتن ملاحظات ایفای حقوق مکتسبه سرزمینی، بهره‌گیری از ظرفیت‌های کشور و رعایت حسن همجواری با کشورهای همسایه، صرفاً با تأیید شورای عالی آب و بر اساس تصویب هیأت وزیران، انجام می‌پذیرد.

دلایل و ملاحظات ویژه

با توجه به اهمیت موضوع انتقال آب بین حوضه‌ای و اثرات قابل‌توجه آن به لحاظ اقتصادی، اجتماعی و محیط‌زیستی و بعضاً ابعاد سیاسی و امنیتی آن، در پیشنهاد جایگزین تلاش شده نگرش جامع‌تری به موضوع انتقال آب بین حوضه‌ای صورت پذیرد. پیش‌شرط‌ها و الزامات اساسی انتقال آب بین حوضه‌ای از جمله لزوم اجرای تمامی راهکارهای مدیریت مصرف در حوضه مقصد، تأمین کلیه نیازهای اساسی حوضه مبدأ در شرایط موجود و آتی، وجود توجیحات فنی، اقتصادی، اجتماعی و محیط زیستی و همچنین تسهیم عادلانه منافع حاصل از انتقال آب بین حوضه‌ای مبدأ و مقصد بایستی در این زمینه مد نظر قرار گیرد.

متن لایحه (فعلی)

ماده ۴۰-

ج- وزارت نیرو مکلف است با همکاری وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی و صنعت، معدن و تجارت، تا پایان سال اول برنامه، نسبت به تعدیل پروانه چاه‌ها متناسب با وضعیت منابع آبی در هر دشت اقدام نماید.

متن پیشنهادی (مقایسه‌ای)

ماده ۴۰-

ج- وزارت نیرو مکلف است با همکاری وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی و صنعت، معدن و تجارت، تا پایان سال اول برنامه، نسبت به تعدیل پروانه چاه‌ها متناسب با وضعیت منابع آبی در هر دشت اقدام نماید. در همین راستا دولت موظف است به طور همزمان برنامه‌ریزی لازم را برای فراهم کردن سازوکارهای معیشت جایگزین برای متضررین تعدیل پروانه به نحو مقتضی به انجام برساند. وزارت نیرو مکلف است آیین‌نامه اجرایی این بند را با همکاری وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی و صنعت، معدن و تجارت تهیه و به تصویب هیأت وزیران برساند.

متن پیشنهادی نهایی

ماده ۴۰-

ج- وزارت نیرو مکلف است با همکاری وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی و صنعت، معدن و تجارت، تا پایان سال اول برنامه، نسبت به تعدیل پروانه چاه‌ها متناسب با وضعیت منابع آبی در هر دشت اقدام نماید. در همین راستا دولت موظف است به طور همزمان برنامه‌ریزی لازم را برای فراهم کردن سازوکارهای معیشت جایگزین برای متضررین تعدیل پروانه به نحو مقتضی به انجام برساند. وزارت نیرو مکلف است آیین‌نامه اجرایی این بند را با همکاری وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی و صنعت، معدن و تجارت تهیه و به تصویب هیأت وزیران برساند.

دلایل و ملاحظات ویژه

توجه به سازوکارهای معیشت جایگزین و جبران خسارت برای متضررین تعدیل پروانه‌ها جهت کاهش مسائل اجتماعی اجرای طرح و جبران لطمات اقتصادی احتمالی وارده به بهره‌برداران در کنار اجرای مفاد این بند ضروری است. علاوه بر آن، ارزیابی و آسیب‌شناسی نحوه عملکرد پروژه «اصلاح و تعدیل پروانه‌های بهره‌برداری» در طرح احیا و تعادل‌بخشی و رفع مشکلات و موانعی که در اجرای آن وجود داشته است، ضروری به نظر می‌رسد.

متن لایحه (فعلی)

ماده ۴۰-

ج- تردد و فعالیت هر گونه دستگاه حفاری چاه با مجوز وزارت نیرو انجام می‌پذیرد و استتکاف از آن جرم محسوب می‌شود. فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران مکلف به همکاری و جلوگیری از تردد دستگاه‌های بدون مجوز مذکور است. در صورت تخلفی از این حکم علاوه بر توقیف تجهیزات و ماشین‌آلات حفاری چاه، اشخاص حقیقی دارای دستگاه حفاری و مدیرعامل و اعضاء هیأت‌مدیره شرکت‌های حفاری مشمول مجازات مقرر در صدر ماده (۴۵) قانون توزیع عادلانه آب (مصوب سال ۱۳۶۱) با اصلاحات و الحاقات بعدی خواهند بود. پروانه فعالیت اشخاص حقیقی و حقوقی که بیش از دو بار مرتکب جرم فوق گردند، لغو می‌شود. وزارت نیرو مکلف است با هماهنگی فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران و دادستانی، چاه‌های غیرمجاز حفر شده را شناسایی و مسلوب‌المنفعه نماید. آیین‌نامه اجرایی این موضوع، توسط وزارت نیرو با همکاری وزارت جهاد کشاورزی تا پایان سال اول برنامه تهیه می‌شود و به تصویب هیأت‌وزیران می‌رسد.

متن پیشنهادی (مقایسه‌ای)

ماده ۴۰-

اشخاص حقیقی و حقوقی که حرفه آنها حفاری است و با وسایل موتوری اقدام به حفر چاه یا قنات می‌کنند باید پروانه صلاحیت حفاری از وزارت نیرو تحصیل کنند و بدون داشتن پروانه مذکور مجاز به حفاری با وسایل موتوری نخواهند بود. اشخاص مذکور موظفاند کلیه شروط مندرج در پروانه صلاحیت حفاری و پروانه حفر یا لایروبی چاه یا قنات را رعایت کنند و در صورت تخلف، پروانه صلاحیت آنها لغو خواهد شد و اگر بدون هرکدام از پروانه‌ها یا اجازه‌نامه‌های مذکور اقدام به حفر چاه یا قنات کنند در مورد اشخاص حقیقی مالکین دستگاه و در مورد اشخاص حقوقی مدیران‌عامل شرکت‌ها و یا سازمان‌ها و مؤسسات حفاری مشمول مجازات مقرر در صدر ماده (۴۵) قانون توزیع عادلانه آب (مصوب سال ۱۳۶۱) با اصلاحات و الحاقات بعدی خواهند بود.

تبصره ۱- کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی مالک دستگاه‌های حفاری دارای پروانه صلاحیت موظفاند پس از ابلاغ برنامه، از شرکت آب منطقه‌ای استان محل اقامت، کارت تردد دریافت و سپس به حمل و نقل و تردد اقدام نمایند. نیروی انتظامی موظف به جلوگیری از حمل و نقل یا تردد دستگاه‌های فاقد کارت تردد می‌باشد. شرکت‌های آب منطقه‌ای موظفاند با همکاری نیروی انتظامی نسبت به توقیف دستگاه‌های حفاری فاقد کارت تردد با هزینه مالک آن اقدام نمایند. همچنین، وزارت نیرو مکلف است برای پایش کلیه دستگاه‌های حفاری، سامانه پایش لازم را مستقر نماید.

تبصره ۲- آیین‌نامه اجرایی این بند توسط وزارت نیرو با همکاری وزارت جهاد کشاورزی تا پایان سال اول برنامه تهیه و به تصویب هیأت‌وزیران می‌رسد.

متن پیشنهادی نهایی

ماده ۴۰-

ج- اشخاص حقیقی و حقوقی که حرفه آنها حفاری است و با وسایل موتوری اقدام به حفر چاه یا قنات می‌کنند باید پروانه صلاحیت حفاری از وزارت نیرو تحصیل کنند و بدون داشتن پروانه مذکور مجاز به حفاری با وسایل موتوری نخواهند بود. اشخاص مذکور موظفاند کلیه شروط مندرج در پروانه صلاحیت حفاری و پروانه حفر یا لایروبی چاه یا قنات را رعایت کنند و در صورت تخلف، پروانه صلاحیت آنها لغو خواهد شد و اگر بدون هرکدام از پروانه‌ها یا اجازه‌نامه‌های مذکور اقدام به حفر چاه یا قنات کنند در مورد اشخاص حقیقی مالکین دستگاه و در مورد اشخاص حقوقی مدیران‌عامل شرکت‌ها و یا سازمان‌ها و مؤسسات حفاری مشمول مجازات مقرر در صدر ماده (۴۵) قانون توزیع عادلانه آب (مصوب سال ۱۳۶۱) با اصلاحات و الحاقات بعدی خواهند بود.

تبصره ۱- کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی مالک دستگاه‌های حفاری دارای پروانه صلاحیت موظفاند پس از ابلاغ برنامه، از شرکت آب منطقه‌ای استان محل اقامت، کارت تردد دریافت و سپس به حمل و نقل و تردد اقدام نمایند. نیروی انتظامی موظف به جلوگیری از حمل و نقل یا تردد دستگاه‌های فاقد کارت تردد می‌باشد. شرکت‌های آب منطقه‌ای موظفاند با همکاری نیروی انتظامی نسبت به توقیف دستگاه‌های حفاری فاقد کارت تردد با هزینه مالک آن اقدام نمایند. همچنین، وزارت نیرو مکلف است برای پایش کلیه دستگاه‌های حفاری، سامانه پایش لازم را مستقر نماید.

تبصره ۲- آیین‌نامه اجرایی این بند توسط وزارت نیرو با همکاری وزارت جهاد کشاورزی تا پایان سال اول برنامه تهیه و به تصویب هیأت‌وزیران می‌رسد.

دلایل و ملاحظات ویژه

حفر چاه‌های غیرمجاز یکی از مهم‌ترین چالش‌هایی است که در مدیریت و حفاظت از منابع آب زیرزمینی وجود دارد. بازگشایی مجدد و اقدام به حفاری مجدد یا جایجایی محل چاه از سوی بهره‌برداران غیرمجاز از دیگر مشکلاتی است که حتی انسداد و مسلوب‌المنفعه نمودن چاه‌های غیرمجاز را در عمل بلااثر می‌نماید. یکی از راهکارهای مقابله با چنین تخلفاتی، نظارت دقیق و قانونمند بر عملکرد مالکان و شرکت‌های فعال در زمینه حفاری است تا بتوان از طریق چنین سازوکارهای نظارتی از بروز تخلفات در این زمینه جلوگیری نمود. در این راستا، قانون‌گذار به درستی موضوع سامان‌دهی و نظارت بر عملکرد اشخاص حقیقی و حقوقی فعال در حرفه حفاری را در این بند مورد توجه قرار داده است. ضمن موافقت با اصل موضوع، در متن پیشنهادی جایگزین، تلاش شده رویکرد جامع‌تر و کامل‌تری به این موضوع معطوف گردد.

آب

متن لایحه (فعلی)

ماده ۴۰-

ت- هرگونه بهره‌برداری و برداشت غیرمجاز آب و تجاوز به حریم رودخانه‌ها، تالاب‌ها و دریاها ممنوع و مرتکبین علاوه بر جبران خسارت و اعاده به وضع سابق، مشمول مجازات‌های درجه (۶) موضوع ماده (۱۹) قانون مجازات اسلامی (مصوب سال ۱۳۹۲) می‌شوند. واحدهای انتظامی و قضایی مکلف‌اند در این خصوص با وزارت نیرو همکاری نمایند.

متن پیشنهادی (مقایسه‌ای)

ماده ۴۰-

~~ت- هرگونه بهره‌برداری و برداشت غیرمجاز آب و تجاوز به حریم رودخانه‌ها، تالاب‌ها و دریاها ممنوع و مرتکبین علاوه بر جبران خسارت و اعاده به وضع سابق، مشمول مجازات‌های درجه (۶) موضوع ماده (۱۹) قانون مجازات اسلامی (مصوب سال ۱۳۹۲) می‌شوند. واحدهای انتظامی و قضایی مکلف‌اند در این خصوص با وزارت نیرو همکاری نمایند. هرگونه کف‌شکنی، لایروبی یا جابجایی کلیه چاه‌های آب دارای پروانه بهره‌برداری به استثنای موارد زیر ممنوع است:~~

- ۱- صرفاً لایروبی یا جابجایی برای چاه‌های دچار نقص فنی در حین حفر یا بهره‌برداری.
- ۲- صرفاً برای چاه‌هایی که با کاهش فاحش آبدهی مواجه یا خشک شده‌اند با رعایت الزامات و ضوابط تعیین شده از قبیل تعدیل پروانه‌های بهره‌برداری، بیلان منابع آبی و شرایط اقلیمی.
- ۳- صرفاً برای چاه‌هایی که در اثر حفر یا بهره‌برداری چاه یا قنات جدیدالاحداث، با کاهش فاحش آبدهی مواجه یا خشک شده‌اند.

متن پیشنهادی نهایی

ماده ۴۰-

ت- هرگونه کف‌شکنی، لایروبی یا جابجایی کلیه چاه‌های آب دارای پروانه بهره‌برداری به استثنای موارد زیر ممنوع است:

- ۱) صرفاً لایروبی یا جابجایی برای چاه‌های دچار نقص فنی در حین حفر یا بهره‌برداری.
- ۲) صرفاً برای چاه‌هایی که با کاهش فاحش آبدهی مواجه یا خشک شده‌اند با رعایت الزامات و ضوابط تعیین شده از قبیل تعدیل پروانه‌های بهره‌برداری، بیلان منابع آبی و شرایط اقلیمی.
- ۳) صرفاً برای چاه‌هایی که در اثر حفر یا بهره‌برداری چاه یا قنات جدیدالاحداث، با کاهش فاحش آبدهی مواجه یا خشک شده‌اند.

دلایل و ملاحظات ویژه

این بند از جنس قانون‌گذاری دائمی است و در صورت تصویب برنامه هفتم توسعه، بعد از اتمام دوره آن، این بند بلااثر خواهد شد. ضمن آنکه همپوشانی گسترده‌ای با قانون توزیع عادلانه آب (مصوب سال ۱۳۶۱) دارد. به عنوان بند جایگزین، پیشنهاد می‌گردد برخی ممنوعیت‌ها در بهره‌برداری از منابع آب زیرزمینی با توجه به شرایط بحرانی آبخوان‌ها و پیامدهای نامطلوب کاهش تراز سفره‌های آب زیرزمینی (شور شدن و کاهش کیفیت آب‌های زیرزمینی، وقوع پدیده‌های فرونشست و فروچاله و...) در این بند مورد توجه قرار گیرد.

این موضوع می‌تواند اعمال رویکردهای حفاظتی موثرتر تا زمان اصلاح و تصویب قوانین جدید در بخش آب را تسهیل و تسریع نماید. از جمله اقداماتی که منجر به تشدید برداشت منابع آب زیرزمینی و تخلیه آبخوان‌ها می‌گردد موضوع کف‌شکنی و جابجایی چاه‌ها است که عدم اعمال نظارت‌های لازم و فقدان سیاست‌های بازدارنده در این زمینه منجر به رقابت بین بهره‌برداران برای برداشت بیشتر و تحمیل لطمات جدی به منابع آب زیرزمینی در بسیاری از دشت‌های کشور شده است. چنین اقداماتی مانع از ایجاد انگیزه‌های لازم در بهره‌برداران جهت صرفه‌جویی در مصارف آب و تلاش برای بهبود و افزایش تراز آبخوان‌ها خواهد شد. اعمال محدودیت‌ها می‌تواند با مشارکت تشکل‌های بهره‌برداری متناسب با شرایط هر منطقه انجام پذیرد.

آب

متن لایحه (فعلی)

ماده ۴۰-

پ- وزارت نیرو مکلف است با همکاری وزارتخانه‌های نفت و جهاد کشاورزی و به‌منظور کنترل اضافه برداشت از منابع آبی نسبت به تعیین و تحویل سهمیه انرژی مصرفی (سوخت و برق) به برداشت‌کنندگان از منابع آب در سقف پروانه بهره‌برداری آب اقدام نماید. در صورت برداشت آب مازاد بر پروانه بهره‌برداری پس از اخطار به آنان نسبت به قطع موقت سهمیه آب و انرژی اقدام نماید و در صورت تکرار اضافه‌برداشت آب، وزارت نیرو ملزم به قطع انرژی، ابطال پروانه بهره‌برداری و پلمب چاه اقدام نماید. آیین‌نامه اجرایی این بند ظرف سه‌ماه پس از ابلاغ این قانون توسط وزارت نیرو تهیه و به تصویب هیأت‌وزیران می‌رسد.

متن پیشنهادی (مقایسه‌ای)

ماده ۴۰-

پ- وزارت نیرو مکلف است با همکاری وزارتخانه‌های نفت و جهاد کشاورزی و به‌منظور کنترل اضافه برداشت از منابع آبی پس از نصب ابزار اندازه‌گیری هوشمند نسبت به تعیین و تحویل سهمیه انرژی مصرفی (سوخت و برق) به برداشت‌کنندگان از منابع آب در سقف پروانه بهره‌برداری آب اقدام نماید. در صورت برداشت آب مازاد بر پروانه بهره‌برداری پس از اخطار به آنان نسبت به قطع موقت سهمیه آب و انرژی اقدام نماید و در صورت تکرار اضافه‌برداشت آب، وزارت نیرو ملزم به قطع انرژی، ابطال پروانه بهره‌برداری و پلمب چاه اقدام نماید. آیین‌نامه اجرایی این بند ظرف سه‌ماه پس از ابلاغ این قانون توسط وزارت نیرو تهیه و به تصویب هیأت‌وزیران می‌رسد.

متن پیشنهادی نهایی

ماده ۴۰-

پ- وزارت نیرو مکلف است با همکاری وزارتخانه‌های نفت و جهاد کشاورزی و به‌منظور کنترل اضافه برداشت از منابع آبی پس از نصب ابزار اندازه‌گیری هوشمند نسبت به تعیین و تحویل سهمیه انرژی مصرفی (سوخت و برق) به برداشت‌کنندگان از منابع آب در سقف پروانه بهره‌برداری آب اقدام نماید. در صورت برداشت آب مازاد بر پروانه بهره‌برداری پس از اخطار به آنان نسبت به قطع موقت سهمیه آب و انرژی اقدام نماید و در صورت تکرار اضافه‌برداشت آب، وزارت نیرو ملزم به قطع انرژی، ابطال پروانه بهره‌برداری و پلمب چاه اقدام نماید. آیین‌نامه اجرایی این بند ظرف سه‌ماه پس از ابلاغ این قانون توسط وزارت نیرو تهیه و به تصویب هیأت‌وزیران می‌رسد.

دلایل و ملاحظات ویژه

پیشنهاد می‌شود قید «نصب ابزار اندازه‌گیری هوشمند» به بند مربوطه اضافه گردد.

آب

متن پیشنهادی (مقایسه‌ای)

ماده ۴۰-

ب- تأمین آبیاری فضای سبز با استفاده از آب شرب در کلیه اماکن عمومی و دولتی ممنوع است. شهرداری‌ها و سایر متولیان اماکن عمومی و دولتی مکلفند نسبت به احداث شبکه‌های مستقل آبیاری فضای سبز و جداسازی آن از آب شرب و استفاده از پساب و سایر آب‌های غیرمتعارف با رعایت حدود مجاز استانداردها اقدام نمایند.

متن لایحه (فعلی)

ماده ۴۰-

ب- تأمین آبیاری فضای سبز با استفاده از آب شرب در کلیه اماکن عمومی و دولتی ممنوع است. شهرداری‌ها و سایر متولیان اماکن عمومی و دولتی مکلفند نسبت به احداث شبکه‌های مستقل آبیاری فضای سبز و جداسازی آن از آب شرب و استفاده از پساب و سایر آب‌های غیرمتعارف اقدام نمایند.

متن پیشنهادی نهایی

ماده ۴۰-

ب- تأمین آبیاری فضای سبز با استفاده از آب شرب در کلیه اماکن عمومی و دولتی ممنوع است. شهرداری‌ها و سایر متولیان اماکن عمومی و دولتی مکلفند نسبت به احداث شبکه‌های مستقل آبیاری فضای سبز و جداسازی آن از آب شرب و استفاده از پساب و سایر آب‌های غیرمتعارف با رعایت حدود مجاز استانداردها اقدام نمایند.

دلایل و ملاحظات ویژه

پیشنهاد می‌شود قید «با رعایت حدود مجاز استانداردها» برای استفاده از پساب و سایر آب‌های غیرمتعارف به بند مربوطه اضافه گردد.

آب

نصب کنتورهای هوشمند یکی از هدف‌گذاری کمی بود که در مواد بخش آب قانون برنامه ششم توسعه مورد توجه قرار گرفته بود. اما همان‌گونه که در جدول ذیل ملاحظه می‌گردد، میزان عملکرد برنامه در ارتباط با شاخص نصب کنتورهای هوشمند پایین‌تر از سایر شاخص‌ها و «بسیار ضعیف» ارزیابی می‌گردد و تنها در حدود ۰.۶٪ از میزان شاخص مصوب طی سال‌های ارزیابی، محقق گردیده است.

جدول - مقایسه شاخص‌های مصوب و عملکرد برنامه ششم توسعه در بخش آب

ردیف	عنوان شاخص	واحد	میزان شاخص مصوب طی سال‌های ارزیابی برنامه	عملکرد برنامه	درصد
۱	ظرفیت آب قابل تنظیم سدهای مرزی و غیرمرزی	میلیون مترمکعب	۳۵۸۲	۱۶۵۵	۴۶٫۲
۲	حجم مخزن سدها	میلیون مترمکعب	۳۲۲۶	۱۴۷۶	۴۵٫۷
۳	احداث شبکه‌های آبیاری و زهکشی	هکتار	۱۵۷۹۵۸	۱۲۶۶۲۵	۸۰٫۲
۴	تعادل‌بخشی آب‌های زیرزمینی (کنترل، نظارت و مسلوب‌المنفعه کردن چاه‌های آب فاقد پروانه، کنترل اضافه‌برداشت چاه‌های مجاز و تعدیل پروانه‌ها)	میلیون مترمکعب	۲۰۰۹۶	۱۷۸۳	۸٫۹
۵	نصب کنتورهای هوشمند	دستگاه	۳۶۹۶۶۱	۲۳۱۱۱	۰٫۶

ارزیابی عملکرد پروژه "تجهیز چاه‌ها به ابزار اندازه‌گیری هوشمند (کنتور)" به عنوان یکی از پروژه‌های مهم طرح احیا و تعادل‌بخشی آب‌های زیرزمینی نشان می‌دهد که عملکرد این پروژه در طرح مذکور نیز موفقیت‌آمیز نبوده و با چالش‌ها و موانع متعددی مواجه گردیده است. به طوری که پیشرفت عملکرد این پروژه تا پایان سال ۱۳۹۸ فقط در حدود ۹ درصد بوده و با توجه به متوسط عملکرد سالیانه این پروژه طی دوره اجرای طرح احیا و تعادل‌بخشی و با در نظر گرفتن ظرفیت‌های محدود داخلی در تولید کنتورهای هوشمند، بیش از ۱۰۰ سال زمان نیاز خواهد بود تا کلیه منابع آبی کشور به این ابزار اندازه‌گیری مجهز گردند.

مهم‌ترین چالش‌های پروژه "تجهیز چاه‌ها به ابزار اندازه‌گیری هوشمند (کنتور)" عبارتند از:

• موانع اقتصادی

- منحصر نمودن تولید کنتور فقط به شرکت‌های کنتورساز داخلی و هزینه بالای تهیه و نگهداری
- عدم توانایی مالی بهره‌برداران جهت تأمین هزینه کنتورها

• موانع اجتماعی

- مقاومت بهره‌برداران در تهیه و نصب کنتور و فقدان انگیزه برای همکاری
- عدم همکاری مراجع و مقامات سیاسی در خصوص نصب کنتور و رعایت حال مشترکین
- دستکاری کنتورها توسط بهره‌برداران
- عدم استقبال کشاورزان از شارژ کنتورها و بهره‌برداری از آن

• خلأهای سیاسی و قانونی

- تصمیمات متناقض در نصب کنتور هوشمند و تغییر مداوم نوع کنتور و محل تأمین اعتبار پروژه

- محدودیت‌های مدیریتی و فنی
- عدم توانایی شرکت‌های کنتورساز در تولید کنتور به میزان کافی و عدم ارائه خدمات پشتیبانی
- عدم یکسان‌سازی سخت‌افزار و نرم‌افزار کنتورهای موجود و فقدان سامانه یکسان شارژ کنتورها
- طولانی بودن اخذ تأییدیه برخی از شرکت‌های مسئول در زمینه تهیه و نصب کنتور و عملیاتی نشدن برخی از قراردادهای منعقد شده در گذشته
- عدم دقت استاندارد کنتورهای تولیدی و کیفیت پایین آنها
- فقدان ساختار حقوقی مناسب جهت نظارت شرکت‌های آب منطقه‌ای بر شرکت‌های سازنده کنتور
- فقدان دانش تخصصی در شرکت‌های آب منطقه‌ای
- فقدان زیرساخت‌های لازم جهت بهره‌برداری از اطلاعات کنتورها در شرکت آب منطقه‌ای
- فرآیند طولانی نصب و بازرسی کنتورها

متن لایحه (فعلی)

ماده ۴۰- به منظور حفظ منابع آبی و تعادل بخشی مهار افت سطح آب‌های زیرزمینی و جلوگیری از اضافه برداشت از منابع آبی کشور: اضافه برداشت از منابع آبی کشور:

الف- دستگاه‌های اجرایی مکلف‌اند با همکاری وزارت نیرو، در سال اول برنامه تمامی منابع آبی در اختیار خود را به ابزار اندازه‌گیری هوشمند استاندارد مجهز و مصارف آب خود را در سقف مجاز اعلامی وزارت نیرو تنظیم نمایند، در غیر این صورت هرگونه برداشت از منابع آبی مذکور غیرمجاز تلقی شده و وزارت نیرو موظف است در چارچوب قوانین و مقررات مربوط با آن برخورد نماید.

متن پیشنهادی (مقابسه‌ای)

ماده ۴۰- به منظور حفظ منابع آبی و تعادل بخشی مهار افت سطح آب‌های زیرزمینی و جلوگیری از اضافه برداشت از منابع آبی کشور:

الف- دستگاه‌های اجرایی مکلف‌اند با همکاری وزارت نیرو، در سال اول برنامه تمامی منابع آبی در اختیار خود را به ابزار اندازه‌گیری هوشمند استاندارد مجهز و مصارف آب خود را در سقف مجاز اعلامی وزارت نیرو تنظیم نمایند، در غیر این صورت هرگونه برداشت از منابع آبی مذکور غیرمجاز تلقی شده و وزارت نیرو موظف است در چارچوب قوانین و مقررات مربوط با آن برخورد نماید. هر نقطه برداشت آب در صورت ضرورت به تشخیص وزارت نیرو باید مجهز به وسایل اندازه‌گیری کمی و کیفی آب باشد. در این صورت دارنده یا دارندگان پروانه بهره‌برداری مکلف‌اند با هزینه خود نسبت به تهیه و نصب کنتور یا سایر وسایل اندازه‌گیری یا تأیید وزارت نیرو اقدام نمایند. در هر حال دارنده یا دارندگان پروانه بهره‌برداری مکلف‌اند گزارش مقدار آب مصرف شده را طبق درخواست وزارت نیرو ارائه دهند. وزارت نیرو مجاز است در موارد لازم برای اندازه‌گیری آب در کلیه نقاط برداشت آب، وسایل اندازه‌گیری را به هزینه خود تعبیه نماید. حفظ و نگهداری وسایل مذکور و اندازه‌گیری آینده نقاط برداشت آب با بهره‌برداران آن نقاط برداشت خواهد بود.

متن پیشنهادی نهایی

ماده ۴۰- به منظور حفظ منابع آبی و تعادل بخشی مهار افت سطح آب‌های زیرزمینی و جلوگیری از اضافه برداشت از منابع آبی کشور:

الف- هر نقطه برداشت آب در صورت ضرورت به تشخیص وزارت نیرو باید مجهز به وسایل اندازه‌گیری کمی و کیفی آب باشد. در این صورت دارنده یا دارندگان پروانه بهره‌برداری مکلف‌اند با هزینه خود نسبت به تهیه و نصب کنتور یا سایر وسایل اندازه‌گیری یا تأیید وزارت نیرو اقدام نمایند. در هر حال دارنده یا دارندگان پروانه بهره‌برداری مکلف‌اند گزارش مقدار آب مصرف شده را طبق درخواست وزارت نیرو ارائه دهند. وزارت نیرو مجاز است در موارد لازم برای اندازه‌گیری آب در کلیه نقاط برداشت آب، وسایل اندازه‌گیری را به هزینه خود تعبیه نماید. حفظ و نگهداری وسایل مذکور و اندازه‌گیری آینده نقاط برداشت آب با بهره‌برداران آن نقاط برداشت خواهد بود.

دلایل و ملاحظات ویژه

هدف‌گذاری زمانی تجهیز کلیه منابع آبی به تجهیزات اندازه‌گیری هوشمند استاندارد در طی یک سال با توجه به ظرفیت‌ها و محدودیت‌های کشور امکان‌پذیر و عملی به نظر نمی‌رسد. تعیین چنین هدف‌گذاری زمانی و غیرمجاز تلقی نمودن هرگونه برداشت آب پس از مدت یاد شده، می‌تواند زمینه‌ساز بروز تنش‌ها و مشکلات جدیدی در فضای پرجالش بخش آب گردد. ضمن آنکه احتمال می‌رود این تلقی در نهایت صرفاً منجر به اخذ جریمه‌ها و افزایش قیمت آب‌بهای مصرفی بهره‌برداران گردد و اگرچه درآمد وزارت نیرو بر این اساس افزایش خواهد یافت اما در عمل، این رویکرد تأثیری بر مدیریت برداشت‌ها و حفاظت پایدار کمی و کیفی منابع آب و خدمت به تعادل بخشی آبخوان‌های کشور نخواهد داشت (تجربه اخذ چند برابری آب‌بهای کشاورزی از چاه‌های فاقد پروانه بهره‌برداری). به همین علت در متن پیشنهادی جایگزین، تلاش شده رویکرد جامع‌تر و در عین حال واقع‌بینانه‌تری به موضوع نصب ابزارهای اندازه‌گیری هوشمند معطوف گردد. اندازه‌گیری و پایش منابع آب به کمیت آب محدود نشده و کیفیت آب را نیز در برمی‌گیرد. همچنین، عدم تجهیز منابع آبی به ابزار اندازه‌گیری هوشمند نایبستی موجب سلب مسئولیت از بهره‌برداران گردد و کلیه دستگاه‌های اجرایی ملزم هستند طبق درخواست وزارت نیرو گزارش مقادیر آب مصرفی خود را به این وزارتخانه اعلام نمایند. به طور کلی، موضوع نصب ابزار اندازه‌گیری هوشمند استاندارد نیازمند مشارکت جدی و موثر بهره‌برداران و وجود ابزارهای قدرتمند و در عین حال منصف پایش و نظارت از سوی دستگاه اجرایی متولی این موضوع، می‌باشد.

آب

متن لایحه (فعلی)

پیشنهاد الحاقی

متن پیشنهادی (مقایسه‌ای)

ماده ۳۹-

ح- به منظور کاهش مصرف آب و جلوگیری از هدر رفت آب در بخش کشاورزی، وزارت جهادکشاورزی مکلف است ظرف مدت شش ماه، برنامه جامع افزایش راندمان آبیاری و اصلاح الگوی مصرف آب در واحد سطح را برای کلیه محصولات کشاورزی تدوین و پس از تصویب در هیأت وزیران با همکاری سایر دستگاه‌های ذی‌ربط اجرایی نماید، به نحوی که تا پایان برنامه، سالانه ۱۰ درصد از هدررفت آب در مصارف بخش کشاورزی جلوگیری نماید و تا پایان برنامه میزان راندمان آبیاری حداقل به ۵۰ درصد ارتقا یابد. وزارت نیرو مکلف است نسبت به ایجاد بسته سیاست‌های تشویقی مصرف بهینه آب در حوزه‌های مختلف، تولید، واردات و صادرات تجهیزات آب تا پایان سال اول برنامه اقدام نماید.

متن پیشنهادی نهایی

ماده ۳۹-

ح- به منظور کاهش مصرف آب و جلوگیری از هدر رفت آب در بخش کشاورزی، وزارت جهادکشاورزی مکلف است ظرف مدت شش ماه، برنامه جامع افزایش راندمان آبیاری و اصلاح الگوی مصرف آب در واحد سطح را برای کلیه محصولات کشاورزی تدوین و پس از تصویب در هیأت وزیران با همکاری سایر دستگاه‌های ذی‌ربط اجرایی نماید، به نحوی که تا پایان برنامه، سالانه ۱۰ درصد از هدررفت آب در مصارف بخش کشاورزی جلوگیری نماید و تا پایان برنامه میزان راندمان آبیاری حداقل به ۵۰ درصد ارتقا یابد. وزارت نیرو مکلف است نسبت به ایجاد بسته سیاست‌های تشویقی مصرف بهینه آب در حوزه‌های مختلف، تولید، واردات و صادرات تجهیزات آب تا پایان سال اول برنامه اقدام نماید.

دلایل و ملاحظات ویژه

با توجه به الزام کاهش مصرف آب کشاورزی در اهداف کمی بخش آب مندرج در بند (الف) ماده ۳۷ به میزان ۱۸/۳ درصد، ضروری است اقدامات لازم جهت کاهش مصرف آب این بخش نظیر راهکارهای افزایش راندمان آبیاری، اصلاح الگوی مصرف آب در واحد سطح برای محصولات کشاورزی و... انجام پذیرد. به همین منظور، شاخص کاهش سالانه ۱۰ درصد هدررفت آب در مصارف بخش کشاورزی به‌عنوان یکی از شاخص‌های کمی جهت ایجاد زمینه‌های لازم برای کاهش مصرف آب در این بخش و دستیابی به اهداف کمی تعیین‌شده در برنامه هفتم، تعیین شده است.

آب

متن پیشنهادی (مقایسه‌ای)

ماده ۳۹-

چ- وزارتخانه‌های نیرو و جهاد کشاورزی مکلفاند در سال اول برنامه، اقدامات سازگاری با تغییر اقلیم را به منظور استفاده پایدار از منابع آب و خاک برنامه‌ریزی نمایند. در همین راستا آیین‌نامه‌های اجرایی لازم با همکاری وزارتخانه‌های نیرو و جهاد کشاورزی تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

متن لایحه (فعلی)

پیشنهاد الحاقی

متن پیشنهادی نهایی

ماده ۳۹-

چ- وزارتخانه‌های نیرو و جهاد کشاورزی مکلفاند در سال اول برنامه، اقدامات سازگاری با تغییر اقلیم را به منظور استفاده پایدار از منابع آب و خاک برنامه‌ریزی نمایند. در همین راستا آیین‌نامه‌های اجرایی لازم با همکاری وزارتخانه‌های نیرو و جهاد کشاورزی تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

دلایل و ملاحظات ویژه

با توجه به ظرفیت مناسبی که طی سال‌های اخیر از طریق تشکیل کارگروه ملی سازگاری با کم‌آبی و تدوین برنامه‌های سازگاری با تغییر اقلیم در سطح استان‌های ۳۱گانه کشور ایجاد شده است، پیشنهاد می‌شود موضوع پیاده‌سازی برنامه‌ها و اقدامات سازگاری با تغییر اقلیم به منظور استفاده پایدار از منابع آب و خاک در دستور کار قرار گیرد.

آب

متن لایحه (فعلی)

ماده ۳۹-

ج- وزارت نیرو مکلف است با همکاری وزارت صنعت، معدن و تجارت، به منظور کاهش آب مصرفی بخش صنعت و معدن، ظرف سه ماه پس از ابلاغ برنامه، نسبت به بازتخصیص آب مصرفی صنایع، معادن، پالایشگاه‌ها و نیروگاه‌ها و ابلاغ زمان‌بندی تأمین آب جایگزین با اولویت منابع آبی نامتعارف اقدام نماید. در پایان زمان‌بندی ابلاغ شده، بهای آب تحویلی یا برداشتی صنایع و معادن از منابع آبی، معادل متوسط بهای تمام‌شده طرح‌های تأمین آب جایگزین در محدوده استقرار صنایع تعیین می‌گردد. منابع حاصل شده به حساب درآمد شرکت مدیریت منابع آب ایران نزد خزانه‌داری کل کشور واریز و متناسب با وصول درآمد، صرف اجرای طرح‌های بخش آب مصوب قوانین بودجه سنواتی می‌گردد. شهرک‌ها و نواحی صنعتی و صنایع و معادن مشمول این بند در دریافت تسهیلات و مزایده استفاده از پساب در اولویت هستند.

متن پیشنهادی (مقابسه‌ای)

ماده ۳۹-

ج- وزارت نیرو مکلف است با همکاری وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت و نفت و سازمان حفاظت محیط‌زیست، به منظور کاهش آب مصرفی بخش صنعت و معدن، ظرف سه ماه پس از ابلاغ برنامه، نسبت به بازتخصیص آب مصرفی صنایع، معادن، پالایشگاه‌ها و نیروگاه‌ها و ابلاغ زمان‌بندی تأمین آب جایگزین با اولویت منابع آبی نامتعارف اقدام نماید. در پایان زمان‌بندی ابلاغ شده، بهای آب تحویلی یا برداشتی صنایع و معادن از منابع آبی، بر اساس آیین‌نامه اجرایی که به پیشنهاد وزارت نیرو و با همکاری وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت، کشور و سازمان حفاظت محیط‌زیست تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد، معادل متوسط بهای تمام‌شده طرح‌های تأمین آب جایگزین در محدوده استقرار صنایع تعیین می‌گردد. منابع حاصل شده به حساب درآمد شرکت مدیریت منابع آب ایران نزد خزانه‌داری کل کشور واریز و متناسب با وصول درآمد، صرف اجرای طرح‌های بخش آب مصوب قوانین بودجه سنواتی می‌گردد. شهرک‌ها و نواحی صنعتی و صنایع و معادن مشمول این بند در دریافت تسهیلات و مزایده استفاده از پساب در اولویت هستند.

متن پیشنهادی نهایی

ماده ۳۹-

ج- وزارت نیرو مکلف است با همکاری وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت و سازمان حفاظت محیط‌زیست، به منظور کاهش آب مصرفی بخش صنعت و معدن، ظرف سه ماه پس از ابلاغ برنامه، نسبت به بازتخصیص آب مصرفی صنایع، معادن، پالایشگاه‌ها و نیروگاه‌ها و ابلاغ زمان‌بندی تأمین آب جایگزین با اولویت منابع آبی نامتعارف اقدام نماید. در پایان زمان‌بندی ابلاغ شده، بهای آب تحویلی یا برداشتی صنایع و معادن از منابع آبی، بر اساس آیین‌نامه اجرایی که به پیشنهاد وزارت نیرو و با همکاری وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت، کشور و سازمان حفاظت محیط‌زیست تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد، تعیین می‌گردد. منابع حاصل شده به حساب درآمد شرکت مدیریت منابع آب ایران نزد خزانه‌داری کل کشور واریز و متناسب با وصول درآمد، صرف اجرای طرح‌های بخش آب مصوب قوانین بودجه سنواتی می‌گردد. شهرک‌ها و نواحی صنعتی و صنایع و معادن مشمول این بند در دریافت تسهیلات و مزایده استفاده از پساب در اولویت هستند.

دلایل و ملاحظات ویژه

با توجه به موضوع بازتخصیص آب در پالایشگاه‌ها، پیشنهاد می‌شود وزارت نفت به دستگاه‌های همکار اضافه گردد. همچنین، با توجه به فرابخشی بودن موضوع و اهمیت آن از منظر محیط‌زیستی پیشنهاد می‌گردد سازمان حفاظت محیط‌زیست به دستگاه‌های همکار اضافه گردیده و بهای آب تحویلی یا برداشتی صنایع و معادن از منابع آبی نیز پس از پایان زمان‌بندی ابلاغ شده، مطابق آیین‌نامه اجرایی که به پیشنهاد وزارت نیرو و با همکاری و مشارکت وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت، کشور و سازمان حفاظت محیط‌زیست تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید، تعیین گردد.

متن لایحه (فعلی)

ماده ۳۹-

ب- هرگونه بارگذاری فعالیت و جمعیت و اقدام برای طراحی و ایجاد و توسعه شهرک‌های مسکونی، صنعتی، کشاورزی (زراعت، باغداری، دام و طیور) و خدماتی و واحدهای صنعتی و معدنی، ایجاد شهرهای جدید و نیز گسترش شهرهای کنونی بر اساس اسناد آمایش سرزمین و منوط به اخذ مجوز تأمین آب از وزارت نیرو و مجوز ارزیابی زیست‌محیطی از سازمان حفاظت محیط‌زیست است. آب مورد نیاز صنایع، به جز صنایع غذایی، بهداشتی و آشامیدنی، از پساب و آب نامتعارف با رعایت حدود مجاز استانداردها و شاخص‌های محیط‌زیستی و سلامت تأمین می‌شود. وزارت نیرو مکلف است معادل حجم آب غیرمتعارف تخصیص داده شده، نسبت به رهاسازی آب در سطح حوضه آبریز مربوطه با هدف تعادل‌بخشی و حفظ بیلان آبی حوضه اقدام نماید. وزارت نیرو مکلف است در مواردی که امکان تأمین آب از پساب یا آب دریا وجود ندارد، مشروط به وجود آب صادر جایگزین، مجوز بهره‌برداری از آب متعارف را صادر نماید.

متن پیشنهادی (مقایسه‌ای)

ماده ۳۹-

ب- هرگونه بارگذاری فعالیت و جمعیت و اقدام برای طراحی و ایجاد و توسعه شهرک‌های مسکونی، صنعتی، کشاورزی (زراعت، باغداری، دام و طیور) و خدماتی و واحدهای صنعتی و معدنی، ایجاد شهرهای جدید و نیز گسترش شهرهای کنونی بر اساس اسناد آمایش سرزمین و منوط به اخذ مجوز تأمین آب از وزارت نیرو و مجوز ارزیابی زیست‌محیطی از سازمان حفاظت محیط‌زیست است. آب مورد نیاز صنایع، به جز صنایع غذایی، بهداشتی و آشامیدنی، از پساب و آب نامتعارف با رعایت حدود مجاز استانداردها و شاخص‌های محیط‌زیستی و سلامت تأمین می‌شود. وزارت نیرو مکلف است معادل حجم آب غیرمتعارف تخصیص داده شده، نسبت به رهاسازی آب در سطح حوضه آبریز مربوطه با هدف تعادل‌بخشی و حفظ بیلان آبی حوضه اقدام نماید. وزارت نیرو مکلف است در مواردی که امکان تأمین آب از پساب یا آب دریا وجود ندارد، **مشروط به وجود آب به طور موقت بر اساس قیمت آب جایگزین،** به شرط عدم بارگذاری جدید بر منابع آب مجوز بهره‌برداری از آب متعارف را صادر نماید.

تبصره ۱- هرگونه تخصیص جدید در دشت‌های ممنوعه صرفاً از طریق خرید آب چاه‌های مجاز موجود امکان‌پذیر می‌باشد.

تبصره ۲- بهره‌برداران مجازند نسبت به خرید آب از سایر بهره‌برداران همان دشت و با رعایت حفظ کاربری آب اقدام نمایند. در هر صورت، رعایت سقف بهره‌برداری لازم‌الاجرا است.

تبصره ۳- وزارتخانه‌های مرتبط مکلف‌اند کمک‌های فنی و اعتباری لازم را به منظور ایجاد مشاغل جایگزین بهره‌بردارانی که چاه آبی، چشمه‌ها و قنوات آنها به واسطه خشکسالی و یا مجوزهای صادره و پروژه‌های عمرانی وزارت نیرو، خشک و مسدود و یا کم‌آب شده است، با اولویت اشخاص دارای پروانه بهره‌برداری ارائه نمایند. اشخاص مشمول تعدیل پروانه‌های بهره‌برداری نیز از کمک‌های فنی- اعتباری موضوع این تبصره و جبران خسارت بهره‌مند می‌شوند. سازمان برنامه و بودجه کشور مکلف است بر اساس برنامه ارائه و پیش‌بینی شده توسط وزارتخانه‌های نیرو، جهاد کشاورزی و صنعت، معدن و تجارت، اعتبارات لازم را برای ایجاد اشتغال جایگزین و جبران خسارت تخصیص دهد.

تبصره ۴- آیین‌نامه اجرایی این بند با رعایت مواد ۱۴، ۱۸ و ۱۹ قانون توزیع عادلانه آب (مصوب سال ۱۳۶۱)، توسط وزارت نیرو با همکاری وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی و صنعت، معدن و تجارت و اتاق بازرگانی، صنایع، معدن و کشاورزی ایران تا پایان سال اول برنامه تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

متن پیشنهادی نهایی

ماده ۳۹-

ب- هرگونه بارگذاری فعالیت و جمعیت و اقدام برای طراحی و ایجاد و توسعه شهرک‌های مسکونی، صنعتی، کشاورزی (زراعت، باغداری، دام و طیور) و خدماتی و واحدهای صنعتی و معدنی، ایجاد شهرهای جدید و نیز گسترش شهرهای کنونی بر اساس اسناد آمایش سرزمین و منوط به اخذ مجوز تأمین آب از وزارت نیرو و مجوز ارزیابی زیست‌محیطی از سازمان حفاظت محیط‌زیست است. آب مورد نیاز صنایع، به جز صنایع غذایی، بهداشتی و آشامیدنی، از پساب و آب نامتعارف با رعایت حدود مجاز استانداردها و شاخص‌های محیط زیستی و سلامت تأمین می‌شود. وزارت نیرو مکلف است معادل حجم آب غیرمتعارف تخصیص داده شده، نسبت به رهاسازی آب در سطح حوضه آبریز مربوطه با هدف تعادل‌بخشی و حفظ بیلان آبی حوضه اقدام نماید. وزارت نیرو مکلف است در مواردی که امکان تأمین آب از پساب یا آب دریا وجود ندارد، به شرط عدم بارگذاری جدید بر منابع آب مجوز بهره‌برداری از آب متعارف را صادر نماید.

تبصره ۱- هرگونه تخصیص جدید در دشت‌های ممنوعه صرفاً از طریق خرید آب چاه‌های مجاز موجود امکان‌پذیر می‌باشد.

تبصره ۲- بهره‌برداران مجازند نسبت به خرید آب از سایر بهره‌برداران همان دشت و با رعایت حفظ کاربری آب اقدام نمایند. در هر صورت، رعایت سقف بهره‌برداری لازم‌الاجرا است.

تبصره ۳- وزارتخانه‌های مرتبط مکلف‌اند کمک‌های فنی و اعتباری لازم را به منظور ایجاد مشاغل جایگزین بهره‌بردارانی که چاه آبی، چشمه‌ها و قنات آنها به واسطه خشکسالی و یا مجوزهای صادره و پروژه‌های عمرانی وزارت نیرو، خشک و مسدود و یا کم‌آب شده است، با اولویت اشخاص دارای پروانه بهره‌برداری ارائه نمایند. اشخاص مشمول تعدیل پروانه‌های بهره‌برداری نیز از کمک‌های فنی- اعتباری موضوع این تبصره و جبران خسارت بهره‌مند می‌شوند. سازمان برنامه و بودجه کشور مکلف است بر اساس برنامه ارائه و پیش‌بینی شده توسط وزارتخانه‌های نیرو، جهاد کشاورزی و صنعت، معدن و تجارت، اعتبارات لازم را برای ایجاد اشتغال جایگزین و جبران خسارت تخصیص دهد.

تبصره ۴- آیین‌نامه اجرایی این بند با رعایت مواد ۱۴، ۱۸ و ۱۹ قانون توزیع عادلانه آب (مصوب سال ۱۳۶۱)، توسط وزارت نیرو با همکاری وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی و صنعت، معدن و تجارت و اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران تا پایان سال اول برنامه تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

دلایل و ملاحظات ویژه

با توجه به نقش و اهمیت قابل‌توجه پساب در بیلان منابع آب، لازم است در هر سیاست‌گذاری برای استفاده از پساب، به نقش آن خصوصاً در تغذیه آبخوان‌ها توجه شود و نباید پساب را به عنوان یک منبع جدید در نظر گرفت. در همین راستا ضروری است وزارت نیرو مکلف گردد به میزان حجم آب غیرمتعارف تخصیص داده شده به واحدهای صنعتی و خدماتی و... موضوع این بند، نسبت به رهاسازی آب در سطح حوضه آبریز مربوطه با هدف تعادل‌بخشی و حفظ بیلان آبی حوضه اقدام نماید. همچنین، با توجه به وضعیت بحرانی اغلب دشت‌های کشور و بروز پیامدهای نامطلوبی نظیر کاهش کمیت و کیفیت آب‌های زیرزمینی، ایجاد فرونشست و فروچاله‌ها و... ضروری است محدودیت‌های بیشتری در دشت‌های ممنوعه کشور اعمال گردیده و از تخصیص و بارگذاری‌های جدید در این دشت‌ها اجتناب شود. علاوه بر آن، سازوکارهای ایجاد معیشت و اشتغال جایگزین و جبران خسارت برای بهره‌برداران مجاز آسیب‌دیده نیز باید در نظر گرفته شود.

متن لایحه (فعلی)

ماده ۳۹- به منظور اصلاح الگوی مصرف بهینه آب و ارتقای بهره‌وری:

الف- وزارت نیرو مکلف است در سال اول برنامه، الگوی مصرف بهینه آب شرب و بهداشتی خانگی (برحسب بعد خانوار) را به تفکیک مناطق و روستایی اقلیم‌های آب و هوایی مختلف شهری و روستایی تعیین و ابلاغ نماید. آب‌بهای شهری و روستایی با پیشنهاد وزارت نیرو به تصویب هیأت‌وزیران می‌رسد. تعرفه آب مشترکین خانوارهای شهری و روستایی کشور به گونه‌ای اصلاح می‌گردد که تعرفه مشترکین تا الگوی مصرف به صورت تخفیفی، مشترکین بالاتر از الگوی مصرف متناسب با قیمت تمام‌شده آب جایگزین و به صورت افزایش پلکانی در هر یک از شهرها و روستاها محاسبه و از مصرف‌کنندگان اخذ گردد، به نحوی که منابع ناشی از مصرف‌کنندگان اخذ گردد، به نحوی که منابع ناشی از تعرفه دریافتی از مشترکین خانگی پرمصرف بالاتر از الگوی مصرف، بار مالی تعرفه مشترکین تا الگوی مصرف را جبران نماید و منجر به زیان شرکت‌های مربوط نشود.

۱- آب‌بهای مصارف تجاری و اداری بر اساس ارزش اقتصادی محاسبه و به تصویب هیأت‌وزیران می‌رسد.

۲- معافیت یا تخفیف در تعرفه برای کاربری‌هایی که بر اساس قوانین، مشمول معافیت یا تعرفه مخفف هستند صرفاً در سقف الگوی مصرف یا ظرفیت قراردادی و یا پروانه بهره‌برداری و کاربری تعیین شده است.

۳- شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات آب و فاضلاب موظفند در مورد مشترکین جدید شهری و روستایی نسبت به نصب ابزار اندازه‌گیری هوشمند دارای استاندارد معتبر اقدام کنند. به شرکت‌های مزبور اجازه داده می‌شود نسبت به تعویض ابزار مزبور برای مشترکین موجود (با اولویت پرمصرف) اقدام کنند. پرداخت هزینه نصب ابزارهای هوشمند بر عهده مشترکین یا بهره‌برداران بوده و به صورت اقساطی مجاز است.

متن پیشنهادی (مقایسه‌ای)

ماده ۳۹- به منظور اصلاح الگوی مصرف بهینه آب و ارتقای بهره‌وری:

الف- وزارت نیرو مکلف است در سال اول برنامه، الگوی مصرف بهینه آب شرب و بهداشتی خانگی (برحسب بعد خانوار) را به تفکیک مناطق و اقلیم‌های آب و هوایی مختلف شهری و روستایی تعیین و ابلاغ نماید. آب‌بهای شهری و روستایی با پیشنهاد وزارت نیرو به تصویب هیأت‌وزیران می‌رسد. تعرفه آب مشترکین خانوارهای شهری و روستایی کشور به گونه‌ای اصلاح می‌گردد که تعرفه مشترکین تا الگوی مصرف به صورت تخفیفی، مشترکین بالاتر از الگوی مصرف متناسب با قیمت تمام‌شده آب جایگزین و به صورت افزایش پلکانی در هر یک از شهرها و روستاها محاسبه و از مصرف‌کنندگان اخذ گردد، به نحوی که منابع ناشی از تعرفه دریافتی از مشترکین خانگی پرمصرف بالاتر از الگوی مصرف، بار مالی تعرفه مشترکین تا الگوی مصرف را جبران نماید و منجر به زیان شرکت‌های مربوط نشود.

۱- آب‌بهای مصارف تجاری و اداری بر اساس ارزش اقتصادی محاسبه و به تصویب هیأت‌وزیران می‌رسد.

۲- معافیت یا تخفیف در تعرفه برای کاربری‌هایی که بر اساس قوانین، مشمول معافیت یا تعرفه مخفف هستند صرفاً در سقف الگوی مصرف یا ظرفیت قراردادی و یا پروانه بهره‌برداری و کاربری تعیین شده است.

۳- شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات آب و فاضلاب موظفند در مورد مشترکین جدید شهری و روستایی نسبت به نصب ابزار اندازه‌گیری هوشمند دارای استاندارد معتبر با تأمین بخشی از هزینه به صورت کمک بلاعوض و بخشی از طریق مشترکین اقدام کنند. به شرکت‌های مزبور اجازه داده می‌شود نسبت به تعویض ابزار مزبور برای مشترکین موجود (با اولویت پرمصرف) اقدام کنند. پرداخت هزینه نصب ابزارهای هوشمند بر عهده مشترکین یا بهره‌برداران بوده و به صورت اقساطی مجاز است.

تبصره- وزارت نیرو مکلف است نسبت به تدوین نظام‌نامه تعیین تعرفه‌های مربوط به آب و پساب برای مصارف مختلف اقدام نموده و نظام‌نامه مذکور را به تصویب شورای عالی آب برساند. حوضه‌های آبریز مکلف‌اند تعرفه‌های هر استان را مطابق با نظام‌نامه یاد شده و بر اساس ارزش اقتصادی آب متناسب با شرایط طبیعی، اقلیمی، اقتصادی و اجتماعی هر منطقه از حوضه آبریز، نحوه استحصال و دسترسی به آب و ارزش سرمایه‌گذاری‌های تأمین، انتقال، توزیع و بازیافت آب برای مصارف مختلف، تعیین و پس از تصویب شورای عالی آب، ابلاغ نمایند. وصول تعرفه‌های موضوع این تبصره بر عهده وزارت نیرو می‌باشد.

متن پیشنهادی نهایی

ماده ۳۹- به منظور اصلاح الگوی مصرف بهینه آب و ارتقای بهره‌وری:

الف- وزارت نیرو مکلف است در سال اول برنامه، الگوی مصرف بهینه آب شرب و بهداشتی خانگی (برحسب بعد خانوار) را به تفکیک مناطق و اقلیم‌های آب و هوایی مختلف شهری و روستایی تعیین و ابلاغ نماید. آب‌بهای شهری و روستایی با پیشنهاد وزارت نیرو به تصویب هیأت وزیران می‌رسد. تعرفه آب مشترکین خانوارهای شهری و روستایی کشور به گونه‌ای اصلاح می‌گردد که تعرفه مشترکین تا الگوی مصرف به صورت تخفیفی، مشترکین بالاتر از الگوی مصرف متناسب با قیمت تمام‌شده آب جایگزین و به صورت افزایش پلکانی در هر یک از شهرها و روستاها محاسبه و از مصرف‌کنندگان اخذ گردد، به نحوی که منابع ناشی از تعرفه دریافتی از مشترکین خانگی پرمصرف بالاتر از الگوی مصرف، بار مالی تعرفه مشترکین تا الگوی مصرف را جبران نماید و منجر به زیان شرکت‌های مربوط نشود.

۱- اب‌بهای مصارف تجاری و اداری بر اساس ارزش اقتصادی محاسبه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.
۲- معافیت یا تخفیف در تعرفه برای کاربری‌هایی که بر اساس قوانین، مشمول معافیت یا تعرفه مخفف هستند صرفاً در سقف الگوی مصرف یا ظرفیت قراردادی و یا پروانه بهره‌برداری و کاربری تعیین شده است.
۳- شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات آب و فاضلاب موظفند در مورد مشترکین جدید شهری و روستایی نسبت به نصب ابزار اندازه‌گیری هوشمند دارای استاندارد معتبر با تأمین بخشی از هزینه به صورت کمک بلاعوض و بخشی از طریق مشترکین اقدام کنند. به شرکت‌های مزبور اجازه داده می‌شود نسبت به تعویض ابزار مزبور برای مشترکین موجود (با اولویت پرمصرف) اقدام کنند. پرداخت هزینه نصب ابزارهای هوشمند بر عهده مشترکین یا بهره‌برداران بوده و به صورت اقساطی مجاز است.

تبصره- وزارت نیرو مکلف است نسبت به تدوین نظام‌نامه تعیین تعرفه‌های مربوط به آب و پساب برای مصارف مختلف اقدام نموده و نظام‌نامه مذکور را به تصویب شورای عالی آب برساند. حوضه‌های آبریز مکلف‌اند تعرفه‌های هر استان را مطابق با نظام‌نامه یاد شده و بر اساس ارزش اقتصادی آب متناسب با شرایط طبیعی، اقلیمی، اقتصادی و اجتماعی هر منطقه از حوضه آبریز، نحوه استحصال و دسترسی به آب و ارزش سرمایه‌گذاری‌های تأمین، انتقال، توزیع و بازیافت آب برای مصارف مختلف، تعیین و پس از تصویب شورای عالی آب، ابلاغ نمایند. وصول تعرفه‌های موضوع این تبصره بر عهده وزارت نیرو می‌باشد.

دلایل و ملاحظات ویژه

آب دارای ماهیتی محلی است و با توجه به تفاوت عوامل اثرگذار و اثرپذیر بر/ از منابع آب در ابعاد سیاسی، فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی و محیط‌زیستی در دشت‌ها، مناطق و حوضه‌های آبریز مختلف، ضروری است از تجویز نسخه واحد برای همه محدوده‌ها و حوضه‌ها اجتناب گردد. یکی از این موارد، موضوع تعیین تعرفه آب و پساب است که بایستی با توجه به ویژگی‌ها و شرایط متفاوت در حوضه‌ها و مناطق مختلف کشور برای مصارف مختلف و بر اساس ارزش اقتصادی آب متناسب با ابعاد یاد شده، تعیین گردد که این موضوع در قالب یک تبصره ذیل بند (الف) ماده ۳۹ پیشنهاد می‌شود.

متن لایحه (فعلی)

ماده ۳۸-

ح- وزارت نیرو مکلف است تمامی طرح(پروژه)های در دست اجرای خود را بررسی و نسبت به اصلاح اهداف و عملیات و یا حذف طرح(پروژه)های غیراقتصادی و فاقد اولویت تا پایان سال اول برنامه اقدام نماید.

متن پیشنهادی (مقایسه‌ای)

ماده ۳۸-

ح- وزارت نیرو مکلف است در قالب روش‌های مبتنی بر بهره‌گیری از خرد جمعی و نظرات خبرگان نظیر روش مهندسی یا برنامه‌ریزی ارزش کلیه **تمامی** طرح(پروژه)های در دست اجرای خود را بررسی و نسبت به اصلاح اهداف و عملیات و یا حذف طرح(پروژه)های غیراقتصادی و فاقد اولویت حداکثر تا پایان سال اول برنامه اقدام نماید.

متن پیشنهادی نهایی

ماده ۳۸-

ح- وزارت نیرو مکلف است در قالب روش‌های مبتنی بر بهره‌گیری از خرد جمعی و نظرات خبرگان نظیر روش مهندسی یا برنامه‌ریزی ارزش کلیه طرح‌های در دست اجرای خود را بررسی و نسبت به اصلاح اهداف و عملیات و یا حذف طرح‌های غیراقتصادی و فاقد اولویت حداکثر تا پایان سال اول برنامه اقدام نماید.

دلایل و ملاحظات ویژه

تشخیص طرح‌های غیراقتصادی و غیراولویت‌دار بدون تکیه بر روش علمی و متدولوژی مشخص، ممکن است تحت تاثیر اعمال سلیقه‌ها و نظرات شخصی، اختلافات و یا فشارها و کشمکش‌های سیاسی قرار گیرد. به همین منظور پیشنهاد می‌شود در انجام این امر، از روش‌شناسی‌های مبتنی بر بهره‌گیری از خرد جمعی و نظرات خبرگان نظیر روش مهندسی یا برنامه‌ریزی ارزش که روشی شناخته شده با رویکرد حل مسأله و مبتنی بر کار گروهی و خرد جمعی ذی‌نفعان، خبرگان و متخصصان می‌باشد، استفاده گردد.

آب

متن لایحه (فعلی)

ماده ۳۸-

چ- وزارت نیرو مکلف است ظرف یک‌ماه پس از ابلاغ برنامه، موقعیت نقاط گلوگاهی (سازه‌های تقاطعی فاقد آبگذری لازم برای عبور سیلاب) را جهت رفع انسداد، بهسازی و اصلاح شرایط فنی و هندسی سازه‌های مذکور به وزارتخانه‌های کشور و راه و شهرسازی به‌ترتیب برای سازه‌های تقاطعی درون‌شهری و برون‌شهری اعلام نماید. وزارتخانه‌های کشور و راه و شهرسازی مکلفند ضمن اولویت‌بندی سازه‌های مذکور بر اساس خطرپذیری بالا، ظرف شش‌ماه نسبت به تهیه، تصویب و اعلام برنامه عملیاتی برای رفع انسداد، بهسازی و اصلاح شرایط فنی و هندسی این سازه‌ها اقدام و ظرف دو سال برنامه مصوب را اجرایی نمایند. شهرداری‌ها موظفند بر اساس اعلام برنامه وزارت کشور نسبت به اجرای طرح‌ها از محل منابع داخلی خود اقدام نمایند. در راستای انجام وظایف محوله در بند (پ) ماده ۱۴ قانون مدیریت بحران کشور (مصوب سال ۱۳۹۸) و با همکاری دستگاه‌های اجرایی مورد اشاره در بند و ماده مذکور، نسبت به تدوین طرح مدیریت جامع سیلاب و خشکسالی حوضه‌های آبریز با در نظر گرفتن وظایف دستگاه‌های مرتبط و با رویکرد کاهش آسیب‌پذیری و افزایش تاب‌آوری از طریق طرح‌های سازه‌ای و غیرسازه‌ای، با اولویت اقدامات غیرسازه‌ای و سازوکار پوشش بیمه، با حفظ حداکثری منظر و وضعیت طبیعی رودخانه، ظرف مدت یک سال پس از ابلاغ برنامه، اقدام نموده و به تصویب شورای عالی آب برساند.

متن پیشنهادی (مقایسه‌ای)

ماده ۳۸-

چ- وزارت نیرو مکلف است ظرف یک‌ماه پس از ابلاغ برنامه، موقعیت نقاط گلوگاهی (سازه‌های تقاطعی فاقد آبگذری لازم برای عبور سیلاب) را جهت رفع انسداد، بهسازی و اصلاح شرایط فنی و هندسی سازه‌های مذکور به وزارتخانه‌های کشور و راه و شهرسازی به‌ترتیب برای سازه‌های تقاطعی درون‌شهری و برون‌شهری اعلام نماید. وزارتخانه‌های کشور و راه و شهرسازی مکلفند ضمن اولویت‌بندی سازه‌های مذکور بر اساس خطرپذیری بالا، ظرف شش‌ماه نسبت به تهیه، تصویب و اعلام برنامه عملیاتی برای رفع انسداد، بهسازی و اصلاح شرایط فنی و هندسی این سازه‌ها اقدام و ظرف دو سال برنامه مصوب را اجرایی نمایند. شهرداری‌ها موظفند بر اساس اعلام برنامه وزارت کشور نسبت به اجرای طرح‌ها از محل منابع داخلی خود اقدام نمایند. در راستای انجام وظایف محوله در بند (پ) ماده ۱۴ قانون مدیریت بحران کشور (مصوب سال ۱۳۹۸) و با همکاری دستگاه‌های اجرایی مورد اشاره در بند و ماده مذکور، نسبت به تدوین طرح مدیریت جامع سیلاب و خشکسالی حوضه‌های آبریز با در نظر گرفتن وظایف دستگاه‌های مرتبط و با رویکرد کاهش آسیب‌پذیری و افزایش تاب‌آوری از طریق طرح‌های سازه‌ای و غیرسازه‌ای، با اولویت اقدامات غیرسازه‌ای و سازوکار پوشش بیمه، با حفظ حداکثری منظر و وضعیت طبیعی رودخانه، ظرف مدت یک سال پس از ابلاغ برنامه، اقدام نموده و به تصویب شورای عالی آب برساند.

متن پیشنهادی نهایی

ماده ۳۸-

ح- وزارت نیرو مکلف است در راستای انجام وظایف محوله در بند (پ) ماده ۱۴ قانون مدیریت بحران کشور (مصوب سال ۱۳۹۸) و با همکاری دستگاه‌های اجرایی مورد اشاره در بند و ماده مذکور، نسبت به تدوین طرح مدیریت جامع سیلاب و خشکسالی حوضه‌های آبریز با در نظر گرفتن وظایف دستگاه‌های مرتبط و با رویکرد کاهش آسیب‌پذیری و افزایش تاب‌آوری از طریق طرح‌های سازه‌ای و غیرسازه‌ای، با اولویت اقدامات غیرسازه‌ای و سازوکار پوشش بیمه، با حفظ حداکثری منظر و وضعیت طبیعی رودخانه، ظرف مدت یک سال پس از ابلاغ برنامه، اقدام نموده و به تصویب شورای عالی آب برساند.

دلایل و ملاحظات ویژه

هدف‌گذاری زمانی یک ماهه جهت اعلام موقعیت نقاط گلوگاهی برای کلیه سازه‌های تقاطعی درون‌شهری و برون‌شهری، غیرعملی به نظر می‌رسد. همچنین، هدف‌گذاری‌های فنی در نظر گرفته شده در این بند با واقعیت‌ها و پتانسیل اجرایی و مالی کشور همخوانی ندارد. با توجه به نکات فوق و با در نظر گرفتن مشکلات و چالش‌هایی که در سالیان اخیر به علت فقدان رویکرد همه‌جانبه‌نگر و عدم نگرش یکپارچه به موضوع مدیریت و کنترل سیلاب وجود داشته و بعضاً خسارت‌های مالی و جانی قابل‌توجهی را نیز به کشور تحمیل نموده است، در این بند پیشنهاد می‌شود ضمن بهره‌گیری از ظرفیت قانون مدیریت بحران (مصوب سال ۱۳۹۸) و شرح وظایف و مسئولیت‌های مندرج در این قانون برای دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط، وزارت نیرو مکلف گردد در راستای اعمال نگرش یکپارچه و همه‌جانبه‌نگر به مسئله سیلاب در کل حوضه آبریز، نسبت به تدوین طرح مدیریت جامع و خشکسالی حوضه‌های آبریز اقدام نماید.

آب

متن لایحه (فعلی)

ماده ۳۸-

ث- وزارت نیرو مکلف است در سال اول برنامه، بازار مبادله آب‌های غیرمتعارف را ایجاد و برای تشویق سرمایه‌گذاران این موضوع، حمایت‌های لازم را با اعطای مجوزها، تسهیلات بانکی و کمک‌های فنی و اعتباری ارائه نماید. آیین‌نامه اجرایی این بند مشتمل بر سازوکار این بازار، شرایط مبادله، حجم، دوره و نوع مصرف آب با پیشنهاد وزارت نیرو و همکاری سازمان، سازمان حفاظت محیط‌زیست، وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی، جهاد کشاورزی و صنعت، معدن و تجارت ظرف شش‌ماه پس از ابلاغ این قانون تهیه و به تصویب هیأت‌وزیران می‌رسد.

متن پیشنهادی (مقایسه‌ای)

ماده ۳۸-

ث- وزارت نیرو مکلف است در سال اول برنامه، با در نظر گرفتن شرایط پایدار در حوضه‌های آبریز با رعایت به هم پیوستگی کمی و کیفی منابع آب و در راستای تعادل بخشی آب‌های زیرزمینی، بازار مبادله آب‌های غیرمتعارف را ایجاد و برای تشویق سرمایه‌گذاران این موضوع، حمایت‌های لازم را با اعطای مجوزها، تسهیلات بانکی جهت دریافت تسهیلات بانکی، اعطای مجوزها و کمک‌های فنی و اعتباری ارائه نماید. آیین‌نامه اجرایی این بند مشتمل بر نحوه راه‌اندازی و سازوکار این بازار و نهادهای تنظیم‌گر آن، شرایط مبادله، حجم، دوره و نوع مصرف آب، با پیشنهاد وزارت نیرو و همکاری سازمان، سازمان حفاظت محیط‌زیست، وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی، جهاد کشاورزی و صنعت، معدن و تجارت ظرف شش‌ماه پس از ابلاغ این قانون تهیه و به تصویب هیأت‌وزیران می‌رسد.

متن پیشنهادی نهایی

ماده ۳۸-

ج- وزارت نیرو مکلف است در سال اول برنامه، با در نظر گرفتن شرایط پایدار در حوضه‌های آبریز با رعایت به هم پیوستگی کمی و کیفی منابع آب و در راستای تعادل بخشی آب‌های زیرزمینی، بازار مبادله آب‌های غیرمتعارف را ایجاد و برای تشویق سرمایه‌گذاران این موضوع، حمایت‌های لازم را جهت دریافت تسهیلات بانکی، اعطای مجوزها و کمک‌های فنی و اعتباری ارائه نماید. آیین‌نامه اجرایی این بند مشتمل بر نحوه راه‌اندازی و سازوکار این بازار و نهادهای تنظیم‌گر آن، شرایط مبادله، حجم، دوره و نوع مصرف آب، با پیشنهاد وزارت نیرو و همکاری سازمان، سازمان حفاظت محیط‌زیست، وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی، جهاد کشاورزی و صنعت، معدن و تجارت ظرف شش‌ماه پس از ابلاغ این قانون تهیه و به تصویب هیأت‌وزیران می‌رسد.

دلایل و ملاحظات ویژه

در موضوع بازار مبادله آب‌های غیرمتعارف ضروری است به شرایط پایداری حوضه آبریز، به هم پیوستگی کمی و کیفی منابع آب حوضه و تعادل بخشی منابع آب زیرزمینی توجه گردد. وزارت نیرو متولی اعطای تسهیلات بانکی نبوده و صرفاً می‌تواند نقش تأییدکننده در فرآیند اعطای تسهیلات بانکی داشته باشد.

آب

متن لایحه (فعلی)

ماده ۳۸-

ت- وزارت نیرو مکلف است با همکاری وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی، امور اقتصادی و دارایی و صنعت، معدن و تجارت، نسبت به تنظیم مقررات و سازوکارهای لازم برای کاهش صادرات آب مجازی محصولات کشاورزی با وضع عوارض صادرات برای کالاهای آب‌بر و فراهم نمودن زمینه واردات محصولات کشاورزی آب‌بر در سال اول برنامه و اجرای آن از ابتدای سال دوم برنامه اقدام نماید.

متن پیشنهادی (مقایسه‌ای)

ماده ۳۸-

ت- وزارت جهاد کشاورزی و وزارت نیرو مکلف است با همکاری وزارتخانه‌های نیرو، جهاد کشاورزی، امور اقتصادی و دارایی و صنعت، معدن و تجارت، نسبت به تنظیم مقررات و سازوکارهای لازم برای کاهش صادرات آب مجازی محصولات کشاورزی با وضع عوارض صادرات برای کالاهای آب‌بر و فراهم نمودن زمینه واردات محصولات کشاورزی آب‌بر در سال اول برنامه و اجرای آن از ابتدای سال دوم برنامه اقدام نماید. به نحوی که در طول اجرای برنامه سالانه بیست درصد صادرات آب مجازی محصولات کشاورزی آب‌بر کاهش یافته و تا پایان برنامه صادرات کالاهای آب‌بر ممنوع اعلام شود.

متن پیشنهادی نهایی

ماده ۳۸-

ت- وزارت جهاد کشاورزی مکلف است با همکاری وزارتخانه‌های نیرو، امور اقتصادی و دارایی و صنعت، معدن و تجارت، نسبت به تنظیم مقررات و سازوکارهای لازم برای کاهش صادرات آب مجازی محصولات کشاورزی با وضع عوارض صادرات برای کالاهای آب‌بر و فراهم نمودن زمینه واردات محصولات کشاورزی آب‌بر در سال اول برنامه و اجرای آن از ابتدای سال دوم برنامه اقدام نماید. به نحوی که در طول اجرای برنامه سالانه بیست درصد صادرات آب مجازی محصولات کشاورزی آب‌بر کاهش یافته و تا پایان برنامه صادرات کالاهای آب‌بر ممنوع اعلام شود.

دلایل و ملاحظات ویژه

متولی این موضوع وزارت جهاد کشاورزی است و سایر وزارتخانه‌ها از جمله وزارت نیرو بایستی با آن همکاری نمایند. شورای عالی آب نیز در این زمینه می‌تواند نقش نظارتی لازم را ایفا نماید. شاخص کمی کاهش سالانه بیست درصد از صادرات آب مجازی محصولات کشاورزی آب‌بر (با هدف ممنوعیت صادرات کالاهای آب‌بر تا پایان برنامه هفتم) می‌تواند به عنوان یکی از اهداف کمی برنامه در فصل ۸ لایحه مطرح گردد.

متن لایحه (فعلی)

ماده ۳۸-

پ- وزارت نیرو مکلف است تا پایان سال اول برنامه، سازوکارهای اجرایی لازم را برای مدیریت یکپارچه تالابها و دریاچه‌های کشور با تأکید بر وظایف و اختیارات وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی و میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی و سازمان حفاظت محیط زیست و با جلب مشارکت بهره‌برداران در دشت‌های پیرامون تالابها و دریاچه‌ها ایجاد نماید.

متن پیشنهادی (مقایسه‌ای)

ماده ۳۸-

پ وزارت نیرو مکلف است تا پایان سال اول برنامه، سازوکارهای اجرایی لازم را برای مدیریت یکپارچه تالابها و دریاچه‌های کشور با تأکید بر وظایف و اختیارات وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی و میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی و سازمان حفاظت محیط زیست و با جلب مشارکت بهره‌برداران در دشت‌های پیرامون تالابها و دریاچه‌ها ایجاد نماید.

ت- ستاد ملی هماهنگی و مدیریت تالاب‌های کشور مکلف است در طول اجرای برنامه با برنامه‌ریزی و پیگیری انجام مدیریت یکپارچه زیست‌بوم‌های تالابی با هدف پایداری سرزمین نسبت به افزایش ۱۰ درصدی مساحت تالاب‌های کشور با اولویت تالاب‌های بحرانی و در معرض تبدیل به کانون‌های گرد و غبار در طول برنامه هفتم اقدام نماید. به عنوان ضمانت اجرایی، این ستاد مکلف است بر تعیین، تخصیص و تأمین حقاچه زیست‌محیطی تالابها نظارت کرده و گزارش پیشرفت و اقدامات خود را سالانه به مجلس شورای اسلامی (کمیسیون کشاورزی، آب، منابع طبیعی و محیط زیست) ارسال نماید.

متن پیشنهادی نهایی

ماده ۳۸-

ت- ستاد ملی هماهنگی و مدیریت تالاب‌های کشور مکلف است در طول اجرای برنامه با برنامه‌ریزی و پیگیری انجام مدیریت یکپارچه زیست‌بوم‌های تالابی با هدف حفاظت و احیای تالابها نسبت به افزایش ۱۰ درصدی مساحت تالاب‌های کشور با اولویت تالاب‌های بحرانی و در معرض تبدیل به کانون‌های گرد و غبار در طول برنامه هفتم اقدام نماید. به عنوان ضمانت اجرایی، این ستاد مکلف است بر تعیین، تخصیص و تأمین حقاچه زیست‌محیطی تالابها نظارت کرده و گزارش پیشرفت و اقدامات خود را سالانه به مجلس شورای اسلامی (کمیسیون کشاورزی، آب، منابع طبیعی و محیط زیست) ارسال نماید.

دلایل و ملاحظات ویژه

تکالیف قانونی وزارت نیرو در راستای مدیریت تالابها در ماده ۲ قانون حفاظت، احیا و مدیریت تالاب‌های کشور (مصوب سال ۱۳۹۶) تصریح گردیده است. با توجه به سیر تحولی صعودی احکام مربوط به مدیریت و احیای تالابها در قوانین برنامه چهارم تا ششم توسعه (از جمله ماده ۱۹۳ قانون برنامه پنجم توسعه)، تشکیل ستاد ملی هماهنگی و مدیریت تالاب‌های کشور و تدوین برنامه مدیریت زیست‌بوم برای بخش قابل‌توجهی از تالاب‌های کشور در سالیان اخیر، پیشنهاد می‌گردد که این ماده اصلاح شده و الزامات قانونی جهت مدیریت و احیای تالابها با محوریت ستاد ملی هماهنگی و مدیریت تالاب‌های کشور مبتنی بر مدیریت یکپارچه زیست‌بوم‌های تالابی و تعیین، تخصیص و تأمین حقاچه زیست‌محیطی تالابها مورد تأکید قرار گیرد.

آب

متن لایحه (فعلی)

ماده ۳۸-

ب- هماهنگی، سیاست‌گذاری، تحقق رویکرد توسعه پایدار و مدیریت به‌هم‌پیوسته آب در سطح ملی و حوضه‌های آبریز، و همچنین هماهنگی و سیاست‌گذاری در زمینه منابع طبیعی و آبخیزداری به وظایف شورای عالی آب اضافه می‌شود.

متن پیشنهادی (مقایسه‌ای)

ماده ۳۸-

ب- پ- هماهنگی، سیاست‌گذاری، تحقق رویکرد توسعه پایدار و مدیریت به‌هم‌پیوسته آب در سطح ملی و حوضه‌های آبریز، و همچنین هماهنگی و سیاست‌گذاری در زمینه منابع طبیعی و آبخیزداری به وظایف شورای عالی آب اضافه می‌شود. به منظور افزایش کارایی شورای عالی آب، تقویت رویکرد مشارکتی و جایگاه فرابخشی این شورا و ضمانت اجرایی تصمیمات و مصوبات آن، دولت مکلف است نسبت به اصلاح ساختار و شرح وظایف شورای عالی آب در قالب لایحه قانون آب (موضوع بند (ب) ماده ۳۷) اقدام نماید.

متن پیشنهادی نهایی

ماده ۳۸-

ب- پ- هماهنگی، سیاست‌گذاری، تحقق رویکرد توسعه پایدار و مدیریت به‌هم‌پیوسته آب در سطح ملی و حوضه‌های آبریز، و همچنین هماهنگی و سیاست‌گذاری در زمینه منابع طبیعی و آبخیزداری به وظایف شورای عالی آب اضافه می‌شود. به منظور افزایش کارایی شورای عالی آب، تقویت رویکرد مشارکتی و جایگاه فرابخشی این شورا و ضمانت اجرایی تصمیمات و مصوبات آن، دولت مکلف است نسبت به اصلاح ساختار و شرح وظایف شورای عالی آب در قالب لایحه قانون آب (موضوع بند (ب) ماده ۳۷) اقدام نماید.

دلایل و ملاحظات ویژه

شرح وظایف و ترکیب اعضای شورای عالی آب در ماده ۱۰ قانون تشکیل وزارت جهاد کشاورزی آمده است. اگرچه مطابق این ماده، تصمیمات شورای عالی آب با تصویب هیأت وزیران یا کمیسیون اصل ۱۳۸ قانون اساسی برای دستگاه‌های ذی‌ربط لازم‌الاجرا می‌باشد ولیکن تجربه سالیان اخیر نشان داده که شورای عالی آب با ساختار، اختیارات، شرح وظایف و جایگاه قانونی فعلی، کارایی لازم را دارا نبوده و هیچ‌یک از مصوبات آن از ضمانت اجرایی کافی برخوردار نبوده است. ضروری است نسبت به اصلاح و بازنگری شرح وظایف و ترکیب اعضای آن اقدام گردد. با توجه به اهمیت مسأله آب به عنوان یک مسأله فرابخشی و لزوم ایجاد و تقویت یک نهاد منسجم هماهنگ‌کننده و فرابخشی، آسیب‌شناسی عملکرد شورای عالی آب و حل موانع و مشکلات پیش روی این شورا می‌تواند به ارتقای جایگاه شورای عالی آب، ضمانت اجرایی تصمیمات این شورا و نقش‌آفرینی مثبت آن در حل مسائل و چالش‌های بخش آب، کمک بسزایی نماید.

متن لایحه (فعلی)

ماده ۳۸- به منظور بهبود نظام تصمیم‌گیری، ایجاد وحدت رویه در انجام امور و ارتقاء بهره‌وری:

الف- وزارت نیرو مکلف است با هدف کاهش ساختارهای موازی، کاهش هزینه‌های بالاسری و تفکیک وظایف حاکمیتی و تصدی‌گری، پایان سال دوم برنامه، نسبت به رفع هرگونه تعارض منافع شرکتی در مدیریت بخش آب و همچنین اصلاح ساختار و اساسنامه‌های شرکت‌های زیرمجموعه خود اعم از ادغام یا انحلال، پس از تأیید سازمان اداری و استخدامی کشور و تصویب هیأت‌وزیران اقدام نماید.

متن پیشنهادی (مقایسه‌ای)

ماده ۳۸- به منظور بهبود نظام تصمیم‌گیری، مدیریت به‌هم‌پیوسته منابع آب، ایجاد وحدت رویه در انجام امور و ارتقاء بهره‌وری اقدامات زیر انجام می‌پذیرد:

الف- دولت مکلف است به منظور تحقق اهداف برنامه و عملیاتی نمودن مدیریت به‌هم‌پیوسته در کل چرخه آب و واحدهای طبیعی حوضه‌آبریز، ساختار مدیریت آب کشور را با تقویت نهادهای هماهنگ‌کننده و فرابخشی و مشارکت مردمی در قالب سطوح ملی، حوضه‌آبریز (با تأکید بر تشکیل شوراهای حوضه‌آبریز)، استانی و محلی تجدید سازمان نماید.

ب- وزارت نیرو مکلف است در راستای اجرای اهداف بند (الف) این ماده و **با هدف** به منظور کاهش ساختارهای موازی، کاهش هزینه‌های بالاسری و تفکیک وظایف حاکمیتی و تصدی‌گری، پایان سال دوم برنامه، نسبت به رفع هرگونه تعارض منافع شرکتی در مدیریت بخش آب و همچنین اصلاح ساختار و اساسنامه‌های شرکت‌های زیرمجموعه خود اعم از ادغام یا انحلال، پس از تأیید سازمان اداری و استخدامی کشور و تصویب هیأت‌وزیران اقدام نماید.

متن پیشنهادی نهایی

ماده ۳۸- به منظور بهبود نظام تصمیم‌گیری، مدیریت به‌هم‌پیوسته منابع آب، ایجاد وحدت رویه در انجام امور و ارتقاء بهره‌وری اقدامات زیر انجام می‌پذیرد:

الف- دولت مکلف است به منظور تحقق اهداف برنامه و عملیاتی نمودن مدیریت به‌هم‌پیوسته در کل چرخه آب و واحدهای طبیعی حوضه‌آبریز، ساختار مدیریت آب کشور را با تقویت نهادهای هماهنگ‌کننده و فرابخشی و مشارکت مردمی در قالب سطوح ملی، حوضه‌آبریز (با تأکید بر تشکیل شوراهای حوضه‌آبریز)، استانی و محلی تجدید سازمان نماید.

ب- وزارت نیرو مکلف است در راستای اجرای اهداف بند (الف) این ماده و به منظور کاهش ساختارهای موازی، کاهش هزینه‌های بالاسری و تفکیک وظایف حاکمیتی و تصدی‌گری، پایان سال دوم برنامه، نسبت به رفع هرگونه تعارض منافع شرکتی در مدیریت بخش آب و همچنین اصلاح ساختار و اساسنامه‌های شرکت‌های زیرمجموعه خود اعم از ادغام یا انحلال، پس از تأیید سازمان اداری و استخدامی کشور و تصویب هیأت‌وزیران اقدام نماید.

دلایل و ملاحظات ویژه

ضروری است موضوع تغییر ساختار بخش آب توسط دولت انجام پذیرد و وزارت نیرو به عنوان دستگاه ذی‌نفع، نمی‌تواند به تنهایی در خصوص اصلاح ساختار و موضوعاتی نظیر تفکیک وظایف حاکمیتی و تصدی‌گری یا رفع تعارض منافع شرکتی در مدیریت بخش آب تصمیم‌گیری و اقدام نماید. لازم است در موضوع بازنگری و اصلاح ساختار مدیریت بخش آب به مباحث کلیدی نظیر مدیریت به‌هم‌پیوسته منابع آب، استقرار ساختار مدیریت حوضه آبریز، تقویت نهادهای هماهنگ‌کننده و فرابخشی و همچنین مشارکت مردمی در کلیه سطوح تصمیم‌گیری و اجرا توجه گردد.

با توجه به فرابخشی بودن مسأله آب و لزوم مشارکت جدی و موثر کلیه دستگاه‌های ذی‌ربط بخش آب در بررسی و حل مسائل مرتبط با این بخش، بر شکل‌گیری نهادهای فرابخشی با برخورداری از حوزه اختیارات کافی جهت تصمیم‌گیری در خصوص مسائل اصلی بخش آب، در سطح ملی (از طریق شورای عالی آب) و در سطح حوضه‌آبریز (از طریق تشکیل شوراهای حوضه‌آبریز) تأکید می‌گردد.

آب

متن پیشنهادی (مقایسه‌ای)

ماده ۴۳- وزارت امور خارجه مکلف است نهاد منطقه‌ای دیپلماسی آب و محیط زیست را به منظور مقابله با مسائلی نظیر پدیده گرد و غبار و تأمین حقابه محیط زیستی و مقابله با آلودگی‌های منابع آب مرزی، تا پایان سال اول برنامه راه‌اندازی نماید. آیین‌نامه اجرایی نحوه همکاری دستگاه‌های ذی‌ربط ظرف مدت شش ماه توسط وزارت امور خارجه با همکاری وزارت نیرو و سازمان حفاظت محیط‌زیست تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

متن لایحه (فعلی)

پیشنهاد الحاقی

متن پیشنهادی نهایی

ماده ۴۳- وزارت امور خارجه مکلف است نهاد منطقه‌ای دیپلماسی آب و محیط زیست را به منظور مقابله با مسائلی نظیر پدیده گرد و غبار و تأمین حقابه محیط زیستی و مقابله با آلودگی‌های منابع آب مرزی، تا پایان سال اول برنامه راه‌اندازی نماید. آیین‌نامه اجرایی نحوه همکاری دستگاه‌های ذی‌ربط ظرف مدت شش ماه توسط وزارت امور خارجه با همکاری وزارت نیرو و سازمان حفاظت محیط‌زیست تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

دلایل و ملاحظات ویژه

بررسی و توجه به موقعیت جغرافیایی و سیاسی کشور و نیز وضعیت حوضه‌های آبریز رودخانه‌ها و آب‌های مشترک حاکی از آن است که بسیاری از مناطق مسکونی، صنعتی و کشاورزی در مناطق مرزی و حتی غیرمرزی، متأثر از فعل و انفعالات و چگونگی بهره‌برداری از این منابع آبی بوده و با توجه به افزایش مصرف آب و توسعه آبی، عدم مدیریت و بهره‌برداری نامناسب از منابع آب مشترک، به‌طور حتم می‌تواند زمینه‌ساز بحران‌های پیش‌بینی‌نشده‌ای گردد. با این وجود تاکنون موضوع منابع آب مرزی و مشترک و مسائل وابسته به آن مورد توجه شایسته مسئولین ذی‌ربط قرار نگرفته است. این مسأله در نهایت به درهم‌تنیدگی موضوع آب و دیپلماسی منجر شده و سبب می‌گردد که آب و مسائل وابسته به آن در روابط سیاسی کشورها وارد شده و در روابط آن‌ها نیز اثرگذار باشد. بنابراین نیاز است کشور برای نقش‌آفرینی براساس منافع ملی بلندمدت کشور از یک راهبرد منسجم درخصوص دیپلماسی آب کشور برخوردار باشد.

نام و نام خانوادگی	سمت و سازمان
علی اردوان	معاون برنامه‌ریزی شرکت برق و انرژی غدیر
مهدی امیرزاده	مدیر امور طرح و برنامه شرکت بین‌المللی توسعه صنایع و معادن غدیر
شهاب‌الدین بختیار	مجری نیروگاه‌های تجدیدپذیر شرکت برق و انرژی غدیر
فرهاد بکیاسا	مشاور معاونت برنامه‌ریزی گروه سرمایه‌گذاری غدیر
محسن پورسید آقایی	صاحب نظر حوزه حمل و نقل
حامد پورسپاهی	کارشناس مرکز مطالعات راهبردی آب و کشاورزی اتاق ایران
حمیدرضا پورسلیمی	مدیر سرمایه‌گذاری شرکت بین‌المللی توسعه صنایع و معادن غدیر
محمدحسین پیروی	پژوهشگر ارشد مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی
محمدمسعود تجریشی	عضو هیئت علمی دانشگاه صنعتی شریف
عباسقلی جهانی	مشاور مرکز مطالعات راهبردی آب و کشاورزی اتاق ایران
حمید چیت چیان	پژوهشگاه نیرو، وزارت نیرو
علی حاجی‌مرادی	مدیر اجرایی اندیشکده آب و محیط‌زیست دانشگاه صنعتی شریف
ابولقاسم حسن پور	مشاور مرکز مطالعات راهبردی آب و کشاورزی اتاق ایران
سید نواب حسینی منش	مدیرعامل شرکت ریلی پارسیان
مسعود خانی	مدیرکل دفتر تأمین منابع مالی توانیر، وزارت نیرو
مهدی خلیج	مشاور مرکز مطالعات راهبردی آب و کشاورزی اتاق ایران
مهدی رجبی	مشاور موسسه پژوهشی مهندسی راهبرد دانش پویا
سجاد رفیع	دبیر کارگروه صمت ستاد راهبری و تحول دولت
محمدرضا زارع زاده	مشاور مرکز مطالعات راهبردی آب و کشاورزی اتاق ایران
بنفشه زهرایی	عضو هیئت علمی دانشگاه تهران
احسان سالاری	مشاور مدیرعامل شرکت ریلی پارسیان
زهرا سلیمی	کارشناس موسسه پژوهشی مهندسی راهبرد دانش پویا
علیرضا سمنانی پور	مدیرعامل شرکت دریابان جنوب
مجید سیاری	مشاور مرکز مطالعات راهبردی آب و کشاورزی اتاق ایران
عباس شفیعی	مشاور مرکز مطالعات راهبردی آب و کشاورزی اتاق ایران
علیرضا شکوهی	مشاور معاونت برنامه‌ریزی گروه سرمایه‌گذاری غدیر
محمود شیری	مدیرعامل بنیاد دانشگاه صنعتی شریف
مهرداد صابری	مدیرعامل شرکت فولاد شرق
محمدرضا صدیقی	مدیر سابق برنامه‌ریزی تلفیقی شرکت ملی گاز ایران
احمدرضا صیادی	عضو هیئت علمی دانشگاه تربیت مدرس
سعید طهماسبی	پژوهشگر پژوهشکده سیاستگذاری دانشگاه صنعتی شریف
داودرضا عرب	مدیرعامل موسسه پژوهشی مهندسی راهبرد دانش پویا
سید فرشاد فاطمی	عضو هیئت علمی دانشگاه صنعتی شریف
محسن فتح الهی	مدیر اندیشکده معدن و صنایع معدنی، پژوهشکده سیاستگذاری دانشگاه صنعتی شریف

رئیس هیئت مدیره شرکت مدیریت کسب و کار نوپین	سعید فراهی
پژوهشگر پژوهشکده سیاستگذاری دانشگاه صنعتی شریف	حمید فرهمند
پژوهشگر پژوهشکده سیاستگذاری دانشگاه صنعتی شریف	محمد رضا کثیری
معاون پژوهشی مرکز مطالعات راهبردی آب و کشاورزی اتاق ایران	عباس کشاورز
مدیرعامل شرکت ایران مارین سرویسز	محمد حمید کمال
کارشناس مرکز مطالعات راهبردی آب و کشاورزی اتاق ایران	روجا کیان پور
مدیر امور پروژه‌های خارجی معاونت برنامه‌ریزی گروه سرمایه‌گذاری غدیر	رضا گلگون
کارشناس مرکز مطالعات راهبردی آب و کشاورزی اتاق ایران	امید گیلان پور
مدیرکل حفاظت محیط‌زیست استان اصفهان	احمد رضا لاهیجان‌زاده
مدیرعامل سابق توانیر، وزارت نیرو	محمد حسن متولی‌زاده
معاون برنامه‌ریزی و فنی شرکت گسترش نفت و گاز پارسیان	امیر محمدی
کارشناس شرکت آب و محیط‌زیست پایدار شریف	امیر محمودی
مدیر گروه مطالعات راهبردی آب مرکز مطالعات راهبردی آب و کشاورزی اتاق ایران	راحله ملکیان
پژوهشگر پژوهشکده سیاستگذاری دانشگاه صنعتی شریف	محسن ممقانی
کارشناس موسسه پژوهشی مهندسی راهبرد دانش پویا	آیدا مهرآذر
رئیس پژوهشکده سیاستگذاری دانشگاه صنعتی شریف	سید رضا میرنظامی
مدیر گروه مهندسی ارزش موسسه پژوهشی مهندسی راهبرد دانش پویا	مهدی نعمتی
معاون برنامه‌ریزی گروه سرمایه‌گذاری غدیر	منصور نوبریان
کارشناس موسسه پژوهشی مهندسی راهبرد دانش پویا	فرخنده هاشمی
مدیرعامل سابق شرکت ملی اکتشاف نفت	سید صالح هندی
قائم مقام اندیشکده صنعت و توسعه پایدار، پژوهشکده سیاستگذاری دانشگاه صنعتی شریف	نجم‌الدین یزدی
مدیر کنترل پروژه گروه سرمایه‌گذاری غدیر	پیام یزدی

